

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY MŁYNARY 2020+

MŁYNARY, 2015

Spis treści

WSTĘP	4
I. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY	6
1. Zagospodarowanie przestrzenne gminy i miasta Młynary.....	6
1.1. Położenie	6
1.2. Historia	7
1.3. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta	8
2. Infrastruktura.....	10
2.1. Układ drogowy i komunikacyjny	10
2.2. Infrastruktura techniczna	11
2.2.1. Wodociągi i kanalizacja	11
2.2.2. Energetyka i ciepłownictwo	13
2.2.3. Gospodarka odpadami	15
2.2.4. Telekomunikacja	17
2.3. Mieszkalnictwo	17
2.4. Obiekty i granice sfer ochrony konserwatorskiej	19
2.5. System oraz uwarunkowania przyrodnicze miasta.....	20
2.5.1 Struktura gruntów.....	20
2.5.2. Zasoby wodne	21
2.5.3. Powierzchnia ziemi i gleby	21
2.5.4. Przyroda	22
2.5.5. Powietrze atmosferyczne.....	25
2.5.6. Hałas.....	26
2.5.7. Fale elektromagnetyczne.....	26
2.5.8. Energia odnawialna	27
2.6. Przestrzeń publiczna miasta	27
3. Sfera gospodarcza	28
3.1. Struktura działalności gospodarczej.....	28
3.2. Bezrobocie.....	30
3.3. Najwięksi pracodawcy	32
3.4. Pracujący	33
3.5. Turystyka.....	35
3.6. Identyfikacja problemów.....	35
4. Sfera społeczna.....	36
4.1. Liczba ludności	36
4.2. Ruchy naturalne i migracyjne.....	38
4.3. Pomoc społeczna	40

4.4. Organizacje pozarządowe.....	43
4.5. Bezpieczeństwo.....	44
4.6. Kultura i sport	45
4.7. Edukacja.....	47
4.8. Ochrona zdrowia	50
4.9. Identyfikacja problemów.....	50
II. PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE SFER PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ	51
III. ANALIZA SWOT.....	53
IV. NAWIĄZANIA DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO	55
1. Europa 2020	55
2. Strategia Rozwoju Kraju 2020	56
3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)	57
4. Krajowa Polityka Miejska	58
5. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025.....	59
6. Strategia Rozwoju Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	60
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2022.....	61
8. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Młynary.....	62
9. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Młynary na lata 2011-2018.....	63
V. ZAŁOŻENIA PROCESU REWITALIZACJI	64
1. Kryteria wyboru obszaru rewitalizacji	64
2. Wyniki analizy wskaźnikowej, zasięg obszaru rewitalizacji oraz jego charakterystyka.....	65
3. Potencjał rozwojowy miasta i gminy	75
4. Cel rewitalizacji.....	76
5. Wizja stan obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	77
VI. PROJEKTY ZAPLANOWANE W RAMACH PROCESU REWITALIZACJI.....	78
VII. PLAN FINANSOWY PROCESU REWITALIZACJI	83
VIII. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	89
Spis tabel	92
Spis wykresów	93
Spis rysunków	94

WSTĘP

Przywrócenie do życia – tak tłumaczona jest, z języka łacińskiego na język polski, *rewitalizacja*. Z upływem lat pojęcie to zyskało skonkretyzowane definicje. Obecnie określana jest jako proces polegający na wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki. Tak więc uściślając, rewitalizacja to przywrócenie do życia, ożywienie zdegradowanych, zniszczonych i dysfunkcyjnych obszarów miast.

Proces rewitalizacji ma za zadania inicjować przemiany społeczne, gospodarcze i przestrzenne, które prowadzą z kolei do poprawy warunków i jakości życia określonej społeczności. Przebiega on na obszarze dysfunkcyjnym, który cechuje się sytuacją kryzysową na tle całego miasta. Proces rewitalizacji ma charakter wieloaspektowy, mimo to za kluczowe i nadrzędne należy uznać problemy społeczne, z którym zmagają się wiele miast, w tym również Młynary. Wysoki poziom bezrobocia, szczególnie długotrwałego, niekorzystne trendy demograficzne, niski poziom kwalifikacji przy jednoczesnym niskim poziomie prowadzenia działalności gospodarczej wpływa na pogłębianie się problemów w całym mieście. Ich rozwiązanie czy minimalizacja ich występowania ma szczególnie ważne znaczenie, ponieważ obszar wysokiego poziomu degradacji obejmuje Centrum Miasta Młynary wraz z jego najbliższym otoczeniem. Obszar ten zamieszkuje blisko 29% ogólnej liczby mieszkańców miasta. Jednocześnie zajmuje powierzchnię blisko 10 ha (tj. 3,59% powierzchnia miasta). Cechuje się więc bardzo wysoką gęstością zaludnienia. Brak jakiegokolwiek interwencji mogłoby w dalszej perspektywie przynieść wiele negatywnych konsekwencji związanych z pogłębianiem się obecnie zdiagnozowanych problemów czy pojawienie się nowych.

Przystępując do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Młynary 2020+, w pierwszej kolejności zdiagnozowano kluczowe problemy, które miały istotny wpływ na wystąpienie zjawisk dysfunkcyjnych. Ich świadomość umożliwiła na określenie celu głównego rewitalizacji obszaru zdegradowanego na terenie miasta Młynary, jakim jest „wyprowadzenie obszaru Centrum Miasta oraz jego najbliższego otoczenia z sytuacji kryzysowej poprzez zahamowanie procesu degradacji oraz ożywienie społeczno-gospodarcze”. Cel ten dopełnia szereg celów szczegółowych, których realizacja w pierwszej kolejności wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców. Dodatkowo zdefiniowano działania rewitalizacyjne, które zostaną zrealizowane w ramach niniejszego Programu. Działania te skoncentrowane są m.in. na: podnoszenie jakości przestrzeni publicznej, przeciwdziałanie

marginalizacji, szczególnie z powodu bezrobocia czy ubóstwa znacznej części mieszkańców wyznaczonego obszaru, jak również całego miasta, nadaniu nowych funkcji terenom zdegradowanym oraz integracji mieszkańców.

Warto jednak mieć na uwadze, że Młynary to nie tylko miasto, którego Centrum odznacza się dużym stopniem degradacji. Miasto, jak i cała gmina wyróżnia się: wysokim potencjałem turystycznym, korzystnym położeniem komunikacyjnym oraz wysokimi walorami przyrodniczymi, których odpowiednie wykorzystanie wraz z rozwiązaniem problemów zdiagnozowanych w trakcie procesu rewitalizacji może być czynnikiem sukcesu Młynar – niewielkiego miasteczka położonego na pograniczu Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej.

I. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY

1. Zagospodarowanie przestrzenne gminy i miasta Młynary

1.1. Położenie

Gmina Młynary położona jest w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w podprovincji Pobrzeży Południowobałtyckich, w makroregionie Pobrzeże Gdańskie, na skraju dwóch mezoregionów - Wzniesienia Elbląskiego (Wysoczyzna Elbląska) i Równiny Warmińskiej, około 24 kilometry na północny-wschód od Elbląga. Ta jednostka administracyjna stanowi około 11,19% powierzchni powiatu elbląskiego. Od zachodu gmina graniczy z gminą Milejewo, od północnego zachodu z gminą Tolkmicko, od północy z gminą Frombork, od północnego wschodu z gminą Płoskinia i od strony południowej z gminą Pasłęk.

Młynary są gminą miejsko - wiejską, a siedzibą gminy jest miasto Młynary. Gmina składa się z 29 miejscowości, które tworzą 19 sołectw. Najliczniej zamieszkałymi miejscowościami, poza miastem Młynary, są: Błudowo, Kurowo Braniewskie i Zaścianki.

Rysunek 1. Położenie gminy Młynary w powiecie elbląskim

Źródło: gminy.pl

Gmina zajmuje powierzchnię 158,41 km², z czego miasto stanowi 276 ha, na pozostałą część gminy składają się obszary wiejskie. Na terenie gminy przeważają obszary przeznaczone na użytek rolny: 54%, drugą pod względem wielkości powierzchnię zajmują tereny leśne: 37% powierzchni gminy. Większość gminy obejmuje wieloprzestrzenny, ekologiczny system

obszarów chronionych powiatu elbląskiego. Przez Młynary przepływa rzeka Bauda, w której dorzeczu znajduje się Młynarski Obszar Ochrony Krajobrazu, a także Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Baudy.

Miasto ma bezpośrednie połączenie komunikacyjne z Elblągiem, Braniewem, Fromborkiem, Pasłękiem i Ornetą. Przez gminę przebiega połączenie kolejowe Elbląg-Braniewo-Kaliningrad.

1.2. Historia

Źródła historyczne datują założenie Młynar na rok 1327. Wg legendy miejscowość założona została przez osadników z Turyngii, a za założyciela uznaje się Michała Kumina. Ówczesny gród nad Baudą osadnicy nazwali Mühlhausen - co zostało przetłumaczone w języku polskim jako Młynary - na pamiątkę miasta, z którego przybywali.

Miasto zostało założone na prawie chełmińskim, na planie kwadratu. W okresie średniowiecza w części centralnej znajdował się kwadratowy rynek, a ulice wychodziły prostopadle z jego naroży. Miasto było otoczone kamiennie - ceglanymi murami, na których znajdowały się baszty, posiadało dwie bramy wjazdowe od strony wschodniej i zachodniej. W północno - zachodniej części mieścił się kościół, a w północno - wschodniej siedziba zarządu lasów komturstwa krzyżackiego (do roku 1410). Budowle te uległy spaleni, odpowiednio w latach 1414 i 1455. W tamtym czasie na obrzeżach występowały przedmieścia - od strony Pasłęka i Młynarskiej Woli. Miasto zostało założone na przecięciu głównych traktów - z Elbląga i Fromborka do Ornete i Pieniężna, a także z Braniewa do Pasłęka.

W późniejszym okresie nastąpiła zmiana w zakresie głównych traktów, co spowodowało zahamowanie rozwoju miasta, które do XIX wieku niemalże nie zmieniło swojego kształtu. W okresie Reformacji i sekularyzacji dóbr zakonu krzyżackiego, tereny kościoła zostały przejęte przez protestantów.

Rozwój miasta nastąpił dopiero po otwarciu linii kolejowej na trasie Berlin - Królewiec. Powstały wówczas liczne młyny i tartaki. Rozkwit przemysłu nie spowodował jednak znaczącej zmiany w kwestii układu obszarów położonych na terenie Starego Miasta. Zdecydowano o zburzeniu części murów i budowie kościoła katolickiego.

Od założenia miasto było wielokrotnie niszczone na skutek wojen i żywiołów. W roku 1628 po zajęciu przez Szwedów zostało ograbione ze wszystkich cennych dóbr, od 1807 r. przez rok w mieście stacjonowały wojska napoleońskie. Kilka lat później, w 1813 pod

Młynarami odbyła się bitwa Kozaków z Francuzami. W roku 1871 roku miasteczko nawiedził pożar, na skutek którego spłonęła wizytówka miasta - Ratusz Miejski.

Młynary utraciły prawa miejskie po II Wojnie Światowej, ze względu na doznane zniszczenia i ubytek ludności. Podczas radzieckiej ofensywy zniszczeniu uległo 80% powierzchni miasta, część historyczna w znacznej części nie została odbudowana do dzisiaj. Po ustaleniu granic państwa polskiego w roku 1946 Młynary znalazły się w powiecie pasłęckim wchodzącym w skład województwa olsztyńskiego. W 1954 r. po reformie administracyjnej wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych nastąpiła zamiana gmin na gromady. Ze względu na likwidację części mniejszych jednostek administracyjnych, które nie były zdolne do samodzielnego funkcjonowania, Młynary stały się największą gromadą w powiecie pasłęckim. W roku 1984 doszło do przywrócenia Młynarom praw miejskich, a w 1992 r. dokonano połączenia gminy i miasta Młynary w jedną jednostkę administracyjną. Po zmianach w podziale administracyjnym kraju z roku 1999 gmina została umiejscowiona w powiecie elbląskim, w województwie warmińsko - mazurskim.

Dawniej na terenie Młynar znajdowały się dwa browary i dwie słodownie produkujące „Jasne Piwo Młynarskie”. Obecnie główną gałęzią gospodarki jest na tych terenach rolnictwo.

1.3. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta

Współczesny układ przestrzenny ma swoje korzenie w osadnictwie pruskim i krzyżackim. Układ osadniczy z centralnym punktem w Młynarach, kształtował się w czasach średniowiecza. Stagnacja w zakresie rozwoju struktury przestrzennej jest prawdopodobnie skutkiem wydarzeń historycznych.

Inkorporacja Prus Królewskich do Korony Polskiej, na terenie których znajdował się pobliski Elbląg, spowodowała, że Elbląg i Młynary stały się względem siebie eksterytorialne. Z tego powodu Okręg Młynarski pozbawiony został wpływu większego ośrodka osadniczego na rozwój przestrzeni lokalnej. Odzwierciedla to współczesny układ komunikacyjny w gminie, gwiaździsty i scentralizowany.

Tereny gminy nie były nigdy od siebie oddzielane terytorialnie, co umożliwiło powstanie spójnego i wewnętrznie zintegrowanego osadniczo obszaru. Historyczne uwarunkowania dostrzec można zarówno w mieście, jak i na wsiach, które zachowały w układzie przestrzennym cechy typowe dla wsi lokowanych na osadach pruskich. Od układu odbiega tylko kształt linii kolejowej na trasie Berlin - Królewiec zbudowanej w okresie międzywojennym.

Historyczna część miasta uległa w dużej części zniszczeniu lub dewastacji, a wybudowane na tych miejscach budynki o przeznaczeniu gospodarczym zostały ulokowane w sposób nieprzemysłany, co negatywnie wpływa na układ przestrzenny miasta. Podobnie jak odbiegające architektonicznie od sąsiadujących nowe budynki mieszkalne na obszarze rynku.

Miasto Młynary pełni głównie funkcje ośrodka administracji gminnej, ośrodka przetwórstwa rolno - spożywczego przewyższającego potrzeby lokalne i ośrodka usług o znaczeniu lokalnym.

Na obszarach wsi główną funkcję pełni rolnictwo, z dużym udziałem rolnictwa indywidualnego. Inne funkcje to eksploatacja surowców mineralnych, leśnictwo i nielicznie występująca agroturystyka.

Na obszarze gminy wyróżniamy tereny o różnym przeznaczeniu. Większą część terenów gminy stanowią użytki rolne (ok. 54%), a także strefy lasów i zadrzewień (ok. 37,2%). Powierzchnia gruntów zurbanizowanych i zabudowanych stanowi 6,7% powierzchni gminy, należy wspomnieć, że dużą część obszarów zabudowanych stanowią drogi i kolej. Wyróżnia się także tereny różne i nieużytki (1,2%), wody (0,8%) i niewielkie obszary będące własnością osób prawnych niezaliczonych do wyżej wymienionych i tereny przekazane w użytkowanie wieczyste gminom i związkom międzygminnym.

Obiekty usług publicznych i komercyjnych koncentrują się w obrębie ulicy Dworcowej i 1-go Maja w Młynarach, przejęły funkcje pełnione przez dawne centrum, które wyznaczał rynek. Pozytywnym zjawiskiem jest postępująca odnowa obiektów historycznych na terenie starego miasta. Na terenie miasta ulokowane są dwa cmentarze.

Założenia przyjęte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Młynary zakładają pogłębienie ochrony obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych, uwalnianie obszarów od elementów dysharmonizujących historycznie utrwalony układ przestrzenny i racjonalną gospodarkę mieszkaniową.

Ze względu na pełnione funkcje ponadlokalne, wyróżnić można drogę ekspresową nr 22 (granica państwa - Kostrzyń - Elbląg - Chruściel - Grzechotki - granica państwa), która przebiega na uboczu gminy. Ponadto w centrum krzyżują się dwie drogi wojewódzkie nr 505 (Pasłek - Młynary - Frombork) i nr 509 (Elbląg - Młynary - Drwęczno). Siatkę dróg uzupełniają drogi powiatowe i gminne. W Młynarach znajduje się dworzec kolejowy.

Udział terenów zielonych w krajobrazie gminy jest znaczący, na obszarze miejskim obszary zieleni tworzą nasadzenia dróg i parki wiejskie. Do szczególnie cennych zaliczamy

aleję dębową w Mikołajkach, aleję między Mikołajkami a Słobitami, aleję pomiędzy Dolnymi Sadłukami i Myśliwcem, a także aleję wierzbową w Zaściankach. Ponadto w parkach w Mikołajkach i Nowym Monasterzysku występują starodrzewia.

Gmina posiada bogate walory krajobrazowe. Z zakresu form ochrony przyrody na terenie gminy wyszczególniono pomniki przyrody. Ponadto wyróżniono obszary chronione:

- Rezerwat przyrody „Lenki”
- Rezerwat przyrody „Pióropusznikowy Jar”
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Rzeki Baudy”
- Słobicki Obszar Chronionego Krajobrazu

Siatkę hydrologiczną gminy tworzą rzeki: Bauda, Okrzejka, Lisi Parów i Gardyna.

2. Infrastruktura

2.1. Układ drogowy i komunikacyjny

Gmina charakteryzuje się gęstą siatką dróg. Na jej uboczu przebiega droga krajowa ekspresowa nr 22 relacji: granica – państwa – Kostrzyń – Elbląg – Chruściel – Grzechotki – granica państwa.

W miejscowości Młynary krzyżują się dwie drogi wojewódzkie: nr 505 relacji Pasłek – Młynary – Frombork i nr 509 relacji Elbląg – Młynary – Drwęczno.

Od Młynar lub dróg wojewódzkich odchodzą następujące drogi powiatowe:

- 09222 Kamienik Wielki - Kwietnik
- 09223 Kwietnik - Zastawno
- 09224 Milejowo – Nowe Monasterzysko - Młynary
- 09225 Karszewo – droga nr 22
- 1149 N Kurowo Braniewskie - Młynary
- 09234 Kurowo Braniewskie – Stare Siedlisko - Dębiny
- 09332 Młynarska Wola – Słobity – Burdajny

Uzupełnienie tej siatki dróg stanowią następujące drogi gminne:

- 0917001 Rychnowy – Karszewo
- 0917002 Kwietnik – Majewo
- 0917003 Borzynowo – Warszewo – Zastawno

- 0917004 Bady - Sąpy
- 0917005 Aniołowo – Borzymowo – Sąpy – Słobiny
- 0917006 Warszewo – Sąpy
- 0917007 Janiki Pasłęckie – Mikołajki
- 0917008 Nowe Monasterzysko – Kwietnik
- 0917009 Błudowo – Nowe Monasterzysko – Sokolnik – Zastawno
- 0917010 Stare Siedlisko – Młynarska Wola
- 0917011 Bronikowo – Mikołajki – Góry
- 0917012 Stare Siedlisko – Gardyny
- 0917013 Kwietnik – Sokolnik
- 0917014 Kraskowo – Płonno
- 0917015 Błudowo – Kurowa Braniewskie
- 0917016 Stare Monasterzysko – Karszewo
- 0917017 powiatowa – Zaścianki
- 0917018 Karszewo – Włóczyska
- 0917019 Płonno – Podgórze
- 0917020 Jękrzyty – Stare Sadłuki – Nowe Sadłuki
- 0917021 Błudowo – Karszewo
- 0917022 Młynary – Bronikowo
- 0917023 Mikołajki – Ojcowa Wola – Sąpy
- 0917024 Ojcowa Wola – Sąpy
- 0917025
- od drogi 09332 Kraśnik

Ponadto przez obszar gminy przebiegają linie kolejowe normalnotorowa i szerokotorowa, obie są jednotorowe.

2.2. Infrastruktura techniczna

2.2.1. Wodociągi i kanalizacja

Długość sieci wodociągowej w gminie Młynary w roku 2013 wynosiła 126,1 km, w porównaniu do roku 2009 sieć została rozbudowana o 53,1 km. Z wyjątkiem okresu pomiędzy rokiem 2010 a 2011, od roku 2009 następuje ciągła rozbudowa sieci wodociągowej.

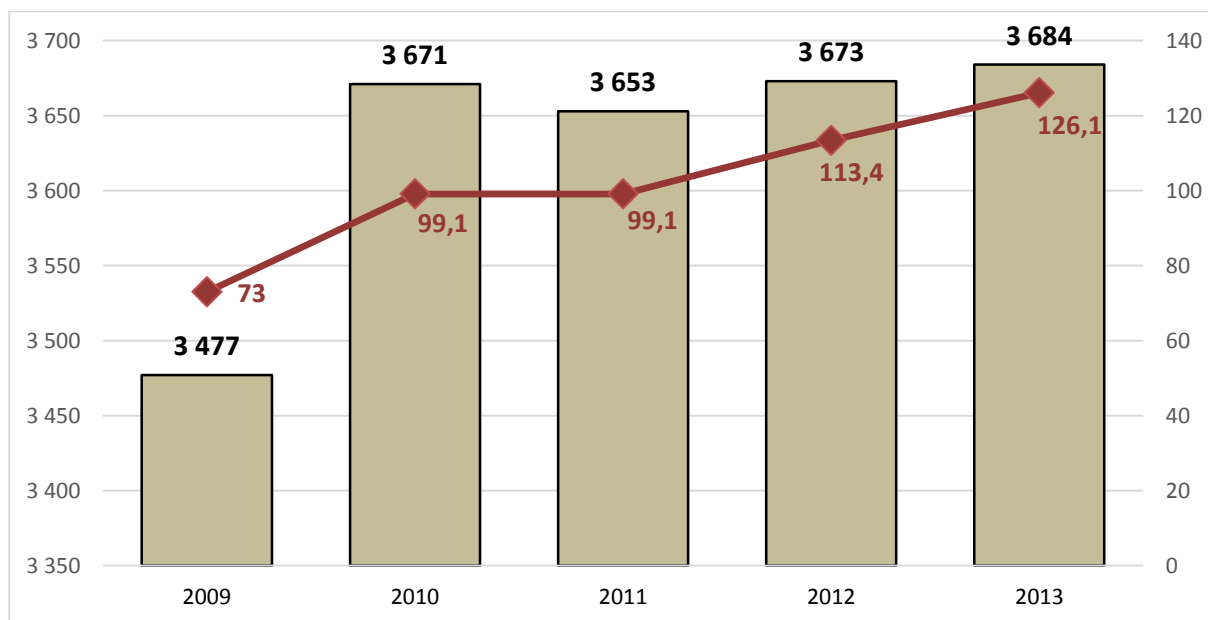

Z końcem roku 2013 z wodociągu korzystały 3 684 osoby, z czego 49,4% stanowili użytkownicy w mieście, natomiast pozostali zamieszkiwali tereny wiejskie. W tym roku 99,3% mieszkańców miasta miało dostęp do wodociągu, co stanowi spadek o 0,1% w porównaniu do roku 2008. W badanym okresie udział użytkowników instalacji wodociągowej w miejscowościach wiejskich wzrósł o 6,7 p.p, 68,6% ogółu ludności wiejskiej w gminie miało dostęp do sieci wodociągowej. Ilość wody dostarczonej do gospodarstw domowych w roku 2013 wyniosła 201,5 dm³. Pobór wód podziemnych odbywa się z trzech ujęć:

- Ujęcie w Młynarach, którego zasoby eksploatacyjne wynoszą 100,0 m³/h, przy s=5,5 m. Ujęcie posiada stację uzdatniania wody przez odżelazianie i odmanganianie.
- Ujęcie w Karszewie z możliwością uzdatniania przez odżelazianie. Zasoby eksploatacyjne z danych roku 2011 to 52,0 m³/h, przy s=4,70 m
- Ujęcie w Podgórzu z zasobami eksploatacyjnymi wynoszącymi 60m³/h

Za nadzór nad siecią wodociągową wraz z przyłączami i stacjami uzdatniania wody w Młynarach oraz Karszewie sprawuje firma Wodociągi Młynarskie Spółka z o.o.

Wykres 1. Sieć wodociągowa w gminie Młynary

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Sieć kanalizacji w gminie Młynary w roku 2013 miała długość 6,8 km i obejmowała tylko mieszkańców miasta Młynary, obszary wiejskie nie są skanalizowane. W tym samym okresie dostęp do sieci kanalizacyjnej miało 1 669 osób, co stanowiło 91,2% mieszkańców miasta

Młynary. Odprowadzono 186 dm³ ścieków. W mieście Młynary ulokowana jest jedna oczyszczalnia ścieków, za którą odpowiada firma Wodociągi Młynarskie Spółka z o.o. Charakteryzujące oczyszczalnię parametry to: średnia przepustowość - 360 m³/ doba; maksymalna przepustowość - 500 m³/doba. Ścieki oczyszczone zrzucane są do rzeki Gardyny będącej dopływem Baudy.

W miejscach, których nie obejmuje swoim zasięgiem sieć kanalizacyjna wykorzystuje się zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków. W roku 2013, na terenie gminy Młynary 304 gospodarstwa posiadały zbiornik bezodpływowy, zarejestrowano także 35 oczyszczalni przydomowych.

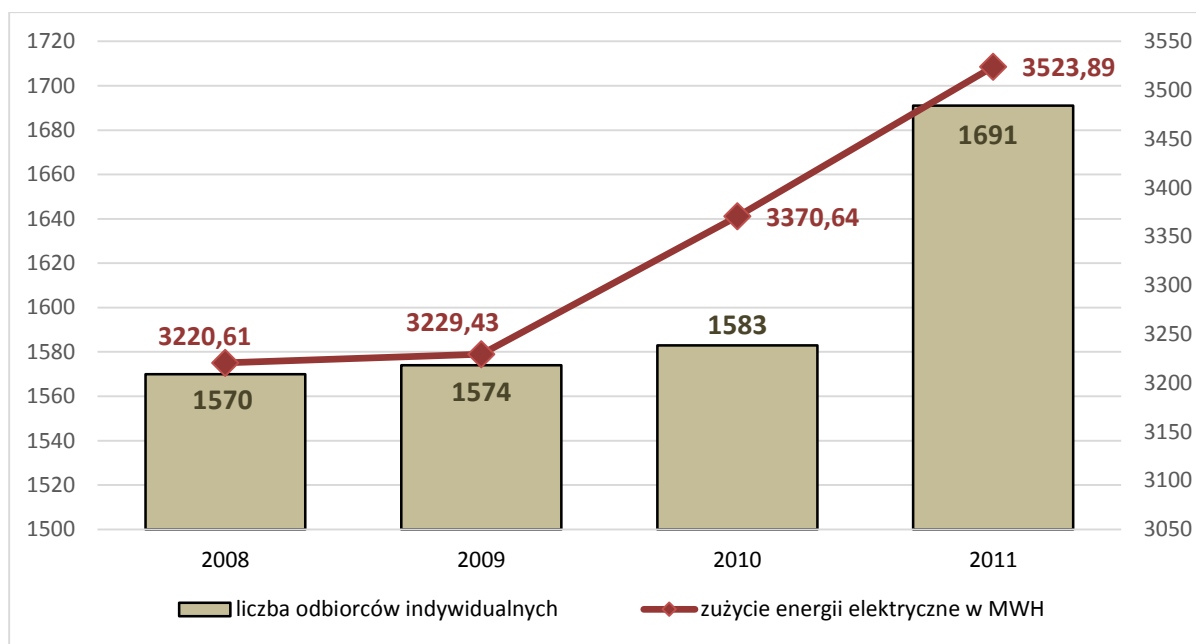
2.2.2. Energetyka i ciepłownictwo

Dostawcą energii elektrycznej dla gminy Młynary jest firma Energa Operator S.A. Zasilenie gminy odbywa się z Głównego Punktu Zasilania GPZ Paślęk. GPZ w Paślęku posiada dwa transformatory o mocy 16 MVA każdy, o napięciu sieci transformacyjnej 110/15 kV. Średnie obciążenie GPZ w okresie zimowym 2011/2012 wynosiło odpowiednio dla każdego z transformatorów 4,9 i 4,1 MW, przy maksymalnych możliwościach obciążenia w wysokości 14,3 i 14,7 MW. W 2011 roku na terenie gminy było 90,4 km linii napowietrznej 15 kV i 2,3 km linii kablowej o takim samym napięciu. Ponadto w zakresie linii o napięciu 0,4 kV - 132,3 km linii napowietrznych i 6,4 km kablowych. Długość sieci od roku 2007 do 2011 systematycznie wzrastała.

Poniższe wykresy ilustrują zużycie prądu w latach 2008 - 2011 przez odbiorców indywidualnych i przemysłowych w gminie Młynary. Liczba podmiotów w badanym okresie wyraźnie wzrosła, w roku 2011 w gminie było 1691 indywidualnych odbiorców, w porównaniu z rokiem 2008 nastąpił wzrost o 7,7%. Przy jednoczesnym wzroście zużycia energii elektrycznej o 9,4%.

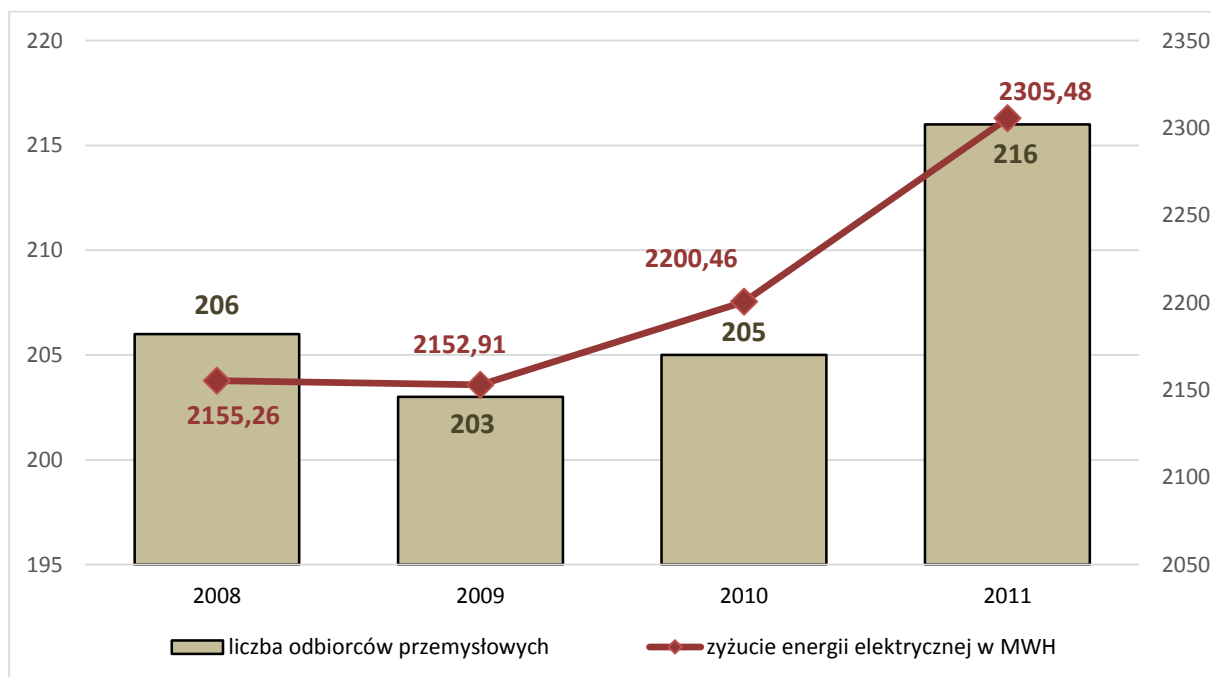
Wykres 2. Zużycie prądu przez odbiorców indywidualnych w latach 2008 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ENERGA - OPERATOR S.A. Oddział w Olsztynie

Liczba odbiorców przemysłowych w badanym okresie waha się. Nastąpił jednakże wzrost zużycia energii wśród tej grupy odbiorców o 6,96%.

Wykres 3. Zużycie prądu przez odbiorców przemysłowych w latach 2008 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ENERGA - OPERATOR S.A. Oddział w Olsztynie

Uznaje się, że stan infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej energii elektrycznej na terenie gminy Młynarze jest dobry i pozwala na dotrzymanie norm w zakresie niezawodności zasilania, jakości dostarczanej energii i ciągłości dostaw energii elektrycznej. Prognozowany jest wzrost zapotrzebowania w zakresie produkcji energii.

Gmina Młynary nie posiada centralnego systemu ciepłowniczego, na terenie gminy nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło uzyskiwane jest w budynkach mieszkalnych poprzez wykorzystanie palenisk indywidualnych i lokalnych kotłowni spalających węgiel, rzadziej olej opałowy. W przypadku budynków użyteczności publicznej obserwuje się znaczne ograniczenie użytkowania węgla w celach grzewczych. Część budynków w gminie, zarówno mieszkalnych jak i użyteczności publicznej, wymaga termomodernizacji.

Na terenie gminy Młynary nie ma sieci gazowej, klasyfikuje się ją jako niezgazyfikowaną. Potrzeby z zakresu ciepłowniczo - bytowego są realizowane poprzez dystrybucję butli gazu ciekłego przez lokalne przedsiębiorstwa.

2.2.3. Gospodarka odpadami

Z dniem 1 stycznia 2012 weszła w życie nowelizacja ustawy z 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Celem nowelizacji jest dostosowanie gospodarowania odpadami komunalnymi do przepisów wymaganych na terenie Unii Europejskiej. Zmiana ma na celu ograniczenie biomasy odpadów przekazywanych do składowania do maksymalnie 35% masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Jednocześnie zakłada się wzrost biomasy odpadów recyklingowanych - minimum 50% wagi odpadów komunalnych, takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło; co najmniej 70% wagi odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Od 1 lipca 2013 gospodarowanie odpadami komunalnymi należy do zadań własnych gminy. Z tego względu gmina uchwaliła:

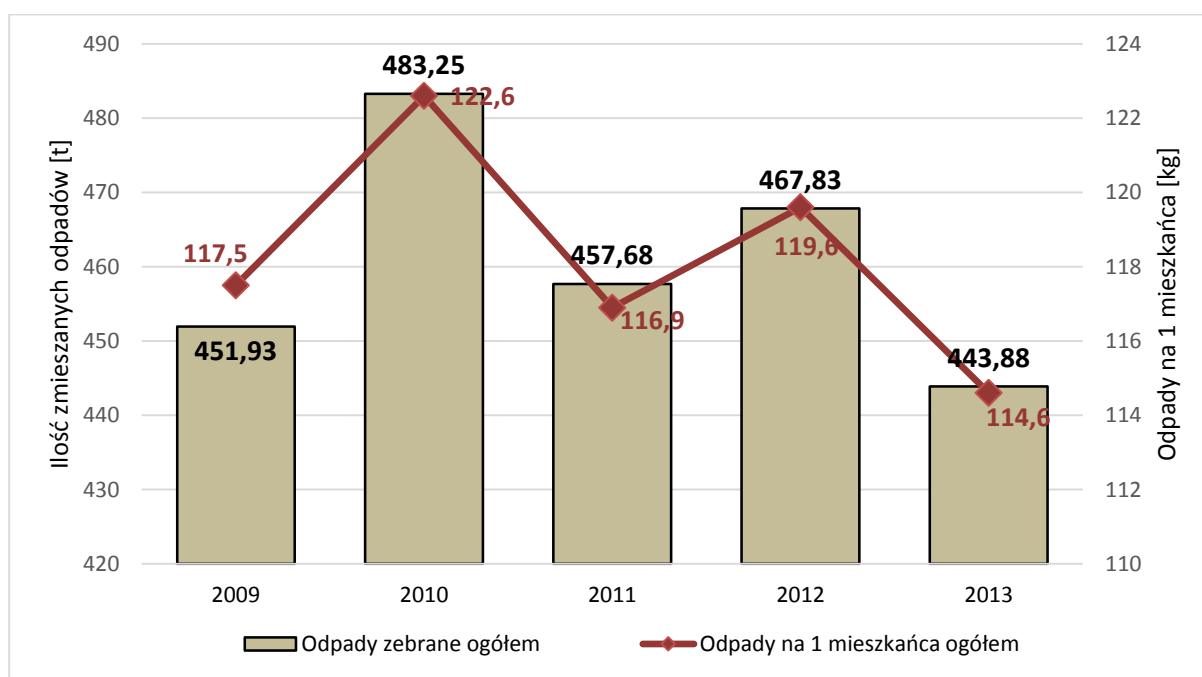
- Uchwałę w sprawie postanowienia o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne
- Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Młynary
- Uchwałę w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
- Uchwałę w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych

- Uchwałę w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i stawki tej opłaty oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności
- Uchwałę w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości

Na mocy nowych przepisów, właściele budynków mieszkalnych zostają zwolnieni z obowiązku podpisywania umowy z firmą odbierającą od nich odpady. Do zadań gminy należy podpisanie umowy z przedsiębiorstwem na wywóz śmieci z terenu całej gminy. Mieszkańcy w ramach funkcjonowania tej umowy zobowiązani są podpisać deklarację dotyczącą wywozu śmieci. Kwota opłaty jest zależna od wyboru selektywnej lub nieprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W ramach postanowień mieszkańcy zachęceni są do ograniczenia produkcji odpadów komunalnych, a także dbania o czystość na terenie własnej nieruchomości i całej gminy.

Wykres 4. Ilość wyprodukowanych odpadów w latach 2009 - 2013 w gminie Młynary

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2009 - 2013 nastąpił wzrost produkcji odpadów rejestrowanych. W roku 2013 odnotowano o 615,1 ton odpadów więcej niż w roku 2009, co stanowi wzrost o 146%. Ilość generowanych odpadów przez gospodarstwa domowe także uległa zwiększeniu, w badanym okresie o 99,2%. W 2009 roku przeciętny mieszkaniec gminy Młynary produkował 82,8

kilograma śmieci w ciągu roku, w 2013 wartość ta wynosiła 164,2 kilograma. Oznacza to, że mimo zmiany sposobu gospodarowania odpadami, nie osiągnięto wymiernych efektów podjętych działań. Jakkolwiek jedną z przyczyn wzrostu produkcji odpadów może być zwiększenie ilości śmieci rejestrowanych w stosunku do okresu przed zmianą ustawy. Skutkiem takiej sytuacji może być zmniejszenie ilości nielegalnych wysypisk na terenie gminy, a także ograniczenie spalania odpadów komunalnych w domowych piecach.

2.2.4. Telekomunikacja

W gminie występują problemy z informatyzacją związane z brakiem dostępu do Internetu na obszarach wiejskich, ok. 4% miejscowości wiejskich nie posiada zasięgu żadnego operatora sieci. Ze względu na realizację projektu pod nazwą *Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie*, dzięki któremu powstanie nowoczesna sieć światłowodowa, planowane jest zwiększenie liczby miejscowości z dostępem do szerokopasmowego Internetu i poprawa przepustowości łączy.

Na obszarze województwa realizowane są obecnie inwestycje związane z rozwojem infrastruktury telekomunikacyjnej.

W 2014 roku Rada Miejska przyjęła uchwałę, której przedmiotem jest podejmowanie działań ukierunkowanych na realizację celów zawartych w Europejskiej Agendzie Cyfrowej, czyli:

- 100% gospodarstw domowych z możliwością dostępu do szerokopasmowego Internetu o prędkości min. 2Mb/s
- do końca 2020 r. 100% gospodarstw domowych z możliwością dostępu do szerokopasmowego Internetu o prędkości min. 30 Mb/s,
- do końca 2020 r. co najmniej 50% gospodarstw domowych z możliwością dostępu do szerokopasmowego Internetu o prędkości min. 100 mb/s.

2.3. Mieszkalnictwo

W roku 2013 na terenie gminy znajdowało się 1 387 mieszkań. W latach 2009 - 2013 następował stały wzrost ich liczby - powstały 42 nowe mieszkania, co stanowi wzrost o 3,12%. Liczba izb w badanym okresie wzrosła o 343 jednostki, natomiast całkowita powierzchnia

mieszkań zwiększyła się o 9066 m². Stan budynków mieszkalnych w gminie również systematycznie wzrastał, w badanym okresie powstało ich 50.

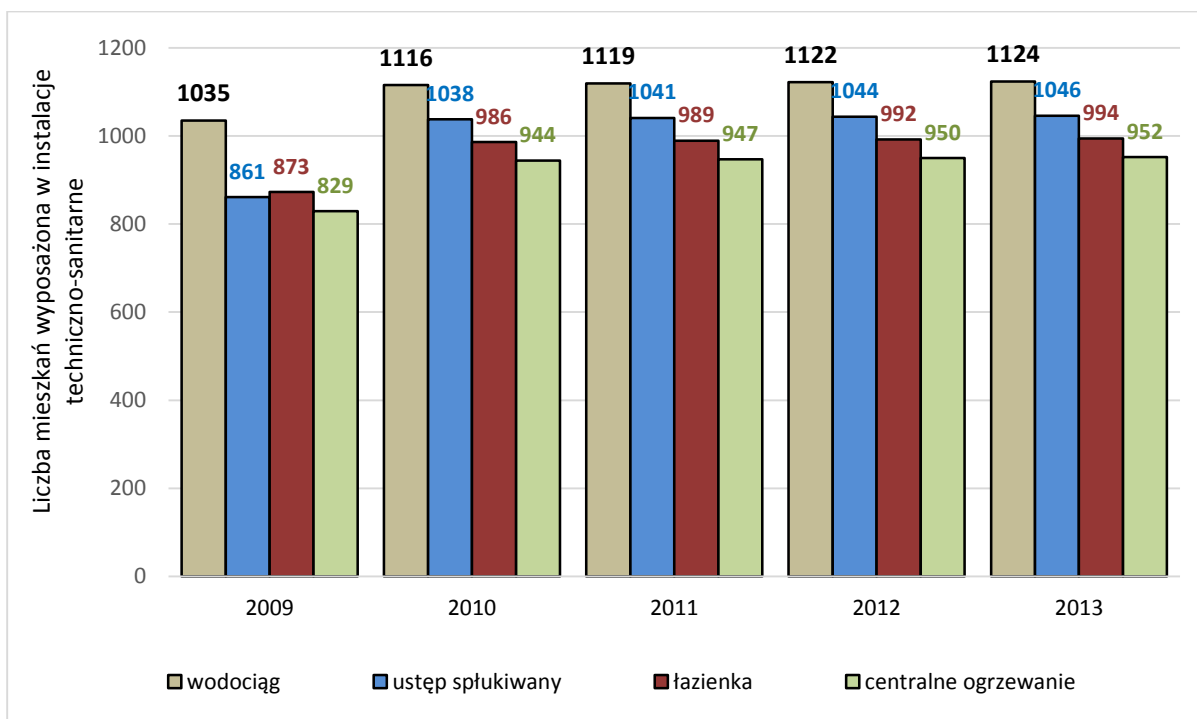
Tabela 1. Zasoby mieszkaniowe gminy Młynary

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Mieszkania	1 345	1 352	1 366	1 376	1 387
Izby	5 079	5 219	5 304	5 363	5 422
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	97 330	101 874	103 873	105 171	106 396
Budynki mieszkalne w gminie	800	820	831	840	850

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2013 roku 90,1% mieszkań posiadało dostęp do wodociągów. 86,4% lokum posiadało ustęp sanitarny, a 82% własną łazienkę. 65% lokali było podłączone do centralnego ogrzewania. Problemem gminy jest brak dostępu do gazu sieciowego.

Wykres 5. Dostęp do instalacji techniczno - sanitarnych w mieszkaniach 2009 - 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2.4. Obiekty i granice sfer ochrony konserwatorskiej

Struktura przestrzenna miasta i gminy ukształtowana jest przez warunki przyrodnicze, a także historycznie uwarunkowany układ komunikacyjny. Podczas ofensywy wojsk radzieckich w czasie II Wojny Światowej zniszczeniu uległo 80% zabudowań starego miasta. Do dzisiaj nie udało się odbudować większości zniszczonych budynków. Pomimo tego na terenie gminy zarejestrowane są obiekty zabytkowe. Ich wykaz znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 2. Wykaz zabytków na terenie gminy Młynary

Błudowo
- kościół par. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, pocz. XVIII
- cmentarz przykościelny
Młynarska Wola
- ruina kościoła pw. św. Tomasza, 1 poł. XIV, k. XVI
- cmentarz przykościelny
Młynary
- układ urbanistyczny wraz z zespołem zabudowy Starego Miasta
- kościół par.pw. św. Piotra, XIV, XVII
- cmentarz przykościelny
- kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, poł. XIX
- kaplica cmentarna, k. XIX
- dom, ul. Dworcowa 33, po 1920
- dom, ul. Słowackiego 2-4, 1905
- dom, ul. Słowackiego 6, 1905
- dom, ul. Słowackiego 8, 1905
- dom, ul. Słowackiego 10, 1905
- młyn wodny (ruina, ul. Młyńska 2, XV-XX)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.nid.pl

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, wyróżnione zostały strefy ochrony wokół stanowisk archeologicznych:

- Strefa nr 1 - obejmuje obszar Starego Miasta; na jej terenie wszystkie prace naziemne powinny być poprzedzone wykonaniem archeologicznych badań wykopaliskowych i sporządzeniem dokumentacji archeologiczno - konserwatorskiej

- Strefa nr 2 - „Przedmieście pasłęckie - północ”
- Strefa nr 3 - „Przedmieście pasłęckie - południe”
- Strefa nr 4 - „Przedmieście orneckie”.

Ochroną konserwatorską zostały objęte: część budynków o funkcjach mieszkalnych, użyteczności publicznej i gospodarczych, na obszarze ulic: Chodkiewicza, Dworcowej, Elbląskiej, Grunwaldzkiej, Kościelnej, Kościuszki, Żółkiewskiego, 1 Maja, Mierosławskiego, Polnej, Rynek, Słowackiego, Warszawskiej, Traugutta, Nad Baudą i Osińskiego.

2.5. System oraz uwarunkowania przyrodnicze miasta

2.5.1 Struktura gruntów

W strukturze gruntów na terenie gminy Młynary przeważają użytki rolne, z czego zdecydowana większość jest utrzymana w Dobrej Kulturze Rolnej - 89,1%. Obszar posiada duży potencjał w tej gałęzi gospodarki. Wśród gruntów w dobrej kulturze przeważają łąki trwałe, pastwiska trwałe i grunty pod zasiewami.

Tabela 3. Użytkowanie gruntów rolnych w gminie Młynary w 2010 roku (zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego)

Ogólna powierzchnia gruntów	8 493,64
<u>Użytki rolne ogółem</u>	7 574,78
w tym	
<u>w dobrej kulturze</u>	7 474,12
w tym	
-pod zasiewami	2 181,41
-grunty ugorowane	396,41
-uprawy trwałe	11,20
-ogrody przydomowe	38,10
-łąki trwałe	2 841,88
-pastwiska trwałe	2 005,12
-pozostałe użytki rolne	100,66
-las i grunty leśne	347,26
-pozostałe grunty	571,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Znaczny udział w strukturze gruntów na terenie gminy Młynary mają także obszary leśne, które stanowią ok. 37% powierzchni. Obszar jest stosunkowo słabo zurbanizowany, zaledwie 6,7% obejmują obszary zabudowane, z czego znaczna część to drogi i tory kolejowe.

2.5.2. Zasoby wodne

Gmina znajduje się w zlewni Zalewu Wiślanego i dorzeczu rzeki Baudy, która jest najdłuższą rzeką wypływającą z Wysoczyzny Elbląskiej, jej długość wynosi 59 kilometrów. Koryto rzeki i jej dopływów na skutek erozji charakteryzuje się dużymi spadkami. Wyjątek stanowi tylko obszar ujścia rzeki, o charakterze nizinnym. Strukturę hydrologiczną rzeki kształtują ponadto dopływy Baudy, czyli: Gardyna, Lisi Parów i Okrzejka. Na terenie gminy nie występują naturalne zbiorniki wodne o większej powierzchni, jakkolwiek liczne są niewielkie jeziora polodowcowe, których powierzchnia nie przekracza 0,5 ha. W centralnej części miasta Młynary znajduje się zbiornik retencyjny.

Pierwszy poziom wód podziemnych znajduje się na głębokości około 1 metra, na obszarach wysoczyzny morenowej, dokładnie w utworach holocenijskich. Na obszarze wysoczyzny, na której występują utwory plejstoceńskie jest zależny od położenia warstwy nieprzepuszczalnej. W gminie Młynary znaczenie praktyczne mają wody poziomu czwartorzędowego.

2.5.3. Powierzchnia ziemi i gleby

Morfologia terenu gminy została ukształtowana przez najmłodsze stadia ostatniego zlodowacenia i późniejsze działanie wód polodowcowych. Obszar leży w depresji perybałtyckiej, która jest nadbudowana przez osady paleozoiczne, mezozoiczne i trzeciorzędowe, przykryte osadami czwartorzędowymi.

Gleby występujące na terenie gminy Młynary to przede wszystkim:

- gleby brunatne właściwe
- gleby brunatne wylugowane
- gleby brunatne kwaśne
- czarne ziemie właściwe
- czarne ziemie zdegradowane
- mady
- gleby glejowe.

W strukturze gleb przewagę mają gleby brunatne właściwe i wylugowane. Natomiast w terenach rzecznych i w obniżeniach terenu znajdują się gleby torfowe, murszowe, czarne ziemie jak również mady i gleby glejowe.

Najliczniejszą grupą w klasyfikacji przydatności rolniczej jest drugi kompleks przydatności rolniczej - pszenny dobry. Obszary typowo rolnicze charakteryzują się dominacją gleb klasy IVa i IVb. W dolnie rzeki Baudy występują gleby IV i V klasy bonitacyjnej. Tereny miejskie położone są na glebie klasy III.

W części południowej występują grunty klasy II i IV, a także użytki zielone położone na glebach klasy II, IV i V.

Czynniki, które powodują degradację gleb wynikają przede wszystkim z rolniczego charakteru wielu terenów gminy. Zagrożeniem dla gleb jest znaczna ingerencja spowodowana rolnictwem, między innymi poprzez używanie środków chemicznych w celu usuwania roślin, co powoduje ubożenie środowiska i zanikanie roślinności segetalnej. Zagrożeniem jest również niszczenie mechaniczne roślinności przy oczkach wodnych i mokradłach, jak i nadmierny spływ biogenów z pól. Na terenie gminy występują udokumentowane złoża piasku kwarcowego „Zastawno” i złoża torfu „Rucianka”. Eksploatacja tych złóż również jest czynnikiem mogącym powodować degradację gleb.

2.5.4. Przyroda

Gmina Młynary charakteryzuje się najwyższym w powiecie odsetkiem udziału terenów leśnych w strukturze gruntów. Lesistość gminy wynosi ok. 38%. Lasy znajdujące się na terenie gminy Młynary należą do trzech nadleśnictw: Nadleśnictwa Zaporowo, Nadleśnictwa Młynary i Nadleśnictwa Elbląg. Położenie gminy, z uwzględnieniem podziału według regionalizacji przyrodniczo - leśnej, to Kraina Bałtycka, Dzielnica Elbląsko - Warmińska. Większość lasów na terenie gminy ma charakter glebochronny i wodochronny. Tworzą je, odpowiednio - drzewostan rosnący na zboczach jarów, wąwozów i parowozów; drzewostan rosnący na dnie rozcięć erozyjnych, przede wszystkim wzdłuż cieków wodnych. Obraz terenów zielonych uzupełniają parki i aleje na terenie Młynar i pozostałych wsi gminy.

Charakterystycznymi gatunkami dla tutejszych lasów są: buk zwyczajny, dąb szypułkowy, sosna zwyczajna, brzoza brodawkowata, olsza czarna, lipa drobnolistna i świerk pospolity.

Na terenie gminy Młynary, w zakresie form ochrony przyrody, wyróżnione zostały dwa rezerваты i dwa obszary chronionego krajobrazu, a także pomniki przyrody. Nie występują obszary Natura 2000.

Rezerваты na terenie gminy Młynary:

- Rezerwat przyrody „Lenki” - zajmuje powierzchnię 9,74 ha; jest rezerwatem częściowym, który został utworzony w 1959 roku w celu zachowania cennych starodrzewi modrzewiowych i bukowych. Położony jest w Nadleśnictwie Młynary, Leśnictwo Sapy.
- Rezerwat przyrody “Pióropusznikowy Jar” - jego obszar obejmuje 37,78 ha; ten rezerwat częściowy powstał, aby chronić fragmenty lasu świeżego, partie drzewostanów bukowych i lęgu, o cechach zespołów naturalnych, a także ochrony naturalnego środowiska pióropusznika strusiego, który występuje na tym terenie jako element runa. Powstał w roku 1962.

Obszary chronione w gminie Młynary:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Baudy - ustanowiony w 1985 roku; celem wyznaczonego obszaru jest ochrona rozcięć erozyjnych wschodnich zboczy Wysoczyzny Elbląskiej, krajobrazu strefy przyrzecza i hydrotopu Baudy jak również biotopu lasów.
- Słobicki Obszar Chronionego Krajobrazu - został utworzony, aby chronić krajobraz fragmentu Równiny Warmińskiej. Istnieje od roku 1985.

Poniższa tabela przedstawia wykaz pomników przyrody zarejestrowanych na terenie gminy.

Tabela 4. Wykaz pomników przyrody

Obiekt	Obwód cm	Wysokość m	Lokalizacja
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	550	27	N-ctwo Młynary, L-ctwo Słobity, oddz. 191i
głaz	1230	3	N-ctwo Młynary, L-ctwo Klasztorna oddz. 122
sosna pospolita <i>Pinus silvestris</i>	380	39	N-ctwo Młynary, L-ctwo Młynary oddz. 58b
lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	460	26	N-ctwo Młynary, L-ctwo Klasztorna, na podwórzu przy leśniczówce (Nowe Monasterzysko)
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	430	26	Nowe Monasterzysko, park przy stawie

buk pospolity <i>Fagus silvatica</i>	510	25	N-ctwo Młynary, L-ctwo Sątopy, oddz. 225j
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	600	21	N-ctwo Młynary, L-ctwo Sątopy, oddz. 225j
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	500	26	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec oddz. 165
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	396	24	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 324b
sosna pospolita <i>Pinus silvestris</i>	261	35	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Blizin, oddz. 307n
buk pospolity <i>Fagus silvatica</i>	300	32	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Blizin, oddz. 339b
buk pospolity <i>Fagus silvatica</i>	236	33	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Blizin, oddz. 339b
topola czarna <i>Populus nigra</i>	277	28	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Blizin, oddz. 340a
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	362	27	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Kurowo, oddz. 198f
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	420	27	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Kurowo, oddz. 198f
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	360	28	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Kurowo, oddz. 198f
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	360	27	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Kurowo, oddz. 198f
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	328	27	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Kurowo, oddz. 198f
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	440	28	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 161h
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	390	28	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 161h
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	310	28	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 161h
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	275	26	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 161h
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	432	27	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 200c
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	400	27	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 200c
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	365	27	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 200c
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	350	27	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 200c
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	340	25	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 311g
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	290	24	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Myśliwiec, oddz. 311g
dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	525	20	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Blizin, oddz. 345l

dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	480	25	N-ctwo Zaporowo, L-ctwo Blizin, oddz. 3451
miłorząb dwuklapowy <i>Ginkgo biloba</i>	90-100	12	m. Młynary, cmentarz komunalny przy ul. Warszawskiej
żywotnik zachodni <i>Thuja occidentalis</i>	100	12	m. Młynary, cmentarz komunalny przy ul. Warszawskiej
lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	358	28	N-ctwo Młynary, Karszewo, przy polnej drodze z Majewa do Karszewa, w pobliżu samotnego zabudowania, tużza granicząz gminą Milejewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych olsztyn.rdos.gov.pl

2.5.5. Powietrze atmosferyczne

Na terenie Gminy Młynary nie zostały dotąd przeprowadzone pomiary określające stopień zanieczyszczenia powietrza. W celu ustalenia stanu powietrza atmosferycznego na terenie gminy, można posłużyć się badaniami obejmującymi obszar województwa warmińsko - mazurskiego.

W punkcie zlokalizowanym najbliżej gminy stężenie pyłu PM10 zakwalifikowano do klasy C. Oznaczenie to wiąże się z przekroczeniem stężenia o dopuszczalną normę lub określa dopuszczalne stężenie, ale przekroczone o margines tolerancji. W pozostałych kategoriach badanych ze względu na kryterium negatywnego wpływu na zdrowie, nie stwierdzono przekroczenia granicy dopuszczalnego stężenia. Zawartość w powietrzu atmosferycznym: tlenku siarki, azotu i węgla, pyłu PM 2,5, arsenu, kadmu, benzo(α)pirenu, benzenu, niklu została określona w klasie A.

Czynniki, które mogą być przyczyną podwyższonego poziomu zanieczyszczenia w zakresie jednej z badanych substancji, są następujące:

- przemysł,
- spalanie paliw stałych (węgiel, koks, miał),
- spalanie paliw w piecach indywidualnych gospodarstw domowych,
- emisja niezorganizowana z kopalń.

Wyżej wymienione czynniki występują częściej w okresie zimowym, kiedy w gospodarstwach domowych następuje potrzeba dogrzewania lokum. Wpływ na zanieczyszczenie powietrza mają również lokalne kotłownie i małe przedsiębiorstwa wykorzystujące spalanie nie tylko w celach grzewczych, ale również technologicznych. Ze względu na wysoki udział węgla

w strukturze źródeł energii, a także brak urządzeń służących oczyszczania lub odpylania, całość zanieczyszczeń trafia do atmosfery.

Negatywnie na stan czystości powietrza atmosferycznego wpływa również lokalna oczyszczalnia ścieków, spaliny samochodowe i proces wypalania traw.

2.5.6. Hałas

W Gminie Młynary nie zostały przeprowadzone pomiary poziomu hałasu. Z analizy czynników wynika, że hałas komunikacyjny na terenie gminy jest średnio uciążliwy dla środowiska, ale jego podwyższone wartości występować mogą w pobliżu dróg. Dokuczliwy może być również hałas wynikający z eksploatacji linii kolejowych, ale jego dokładna wartość nie została zmierzona.

Na terenie gminy Młynary nie odnotowuje się zagrożeń wynikających z hałasu lotniczego lub przemysłowego. Stwierdzić można, że w obrębie gminy nie występuje zagrożenie dla środowiska spowodowane nadmierną emisją hałasu.

2.5.7. Fale elektromagnetyczne

Promieniowanie niejonizujące to promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Jest to związane ze zmianami pola elektromagnetycznego.

Na terenie Gminy Młynary nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych, ponadto wszystkie pośród mierzonych wartości składowej elektrycznej pól elektromagnetycznych kształtowały się na niskim poziomie.

Źródła promieniowania niejonizującego na terenie gminy są następujące:

- linie i stacje elektromagnetyczne wysokich napięć,
- urządzenia radiokomunikacyjne,
- urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Pomiary nie były prowadzone bezpośrednio na terenie gminy Młynary, obejmowały swoim zasięgiem całe województwo warmińsko - mazurskie.

2.5.8. Energia odnawialna

Na terenie Gminy Młynary istnieją potencjalne możliwości wykorzystania źródeł energii odnawialnych, które jednak wymagają poniesienia wysokich kosztów inwestycyjnych.

W zakresie energii wiatrowej sprzyjającym czynnikiem jest ukształtowanie powierzchni gminy - pas znacznych wzniesień w zachodniej części gminy. Ponadto strefa klimatyczna, w której usytuowana jest gmina charakteryzuje się stosunkowo dużym udziałem dni wietrznych w ciągu roku i rzadkim występowaniem ciszy i wiatrów słabych. Potencjał energii wiatrowej na tym terenie określa się jako średni.

Możliwe jest również użytkowanie energii słonecznej, preferowanym kierunkiem rozwoju tego źródła energii jest montaż indywidualnych kolektorów na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych. Najwyższa efektywność wykorzystania tego rodzaju energii przypada na okres od kwietnia do września. Ze względu na przepływającą przez gminę rzekę Baudę, możliwe byłoby wykorzystanie energii wodnej, jakkolwiek budowa elektrowni wodnej wiąże się z koniecznością spełnienia wielu warunków prawnych, z tego względu nie jest w najbliższych latach planowane wykorzystanie tego sposobu pozyskiwania energii.

2.6. Przestrzeń publiczna miasta

Zadaniem gminy jest utrzymywanie w dobrym stanie lokalnych parków, ulic, placów i innych obszarów kształtujących przestrzeń publiczną. Stan wyżej wymienionych wpływa na wizerunek miasta, komfort życia mieszkańców, a także kształtuje zainteresowanie ze strony potencjalnych inwestorów.

Główne obiekty należące do przestrzeni publicznej skoncentrowane są w mieście Młynary. Przestrzeń publiczną kształtują tereny zielone, zabytkowe budowle, a także świetlice środowiskowe jak również prężnie działający Ośrodek Kultury wraz z biblioteką publiczną i kinem. W mieście powstał także amfiteatr. W centralnej części miejscowości Młynary, przy ulicy 1-go Maja znajduje się park, na terenie, którego w 2014 roku utworzono siłownię zewnętrzną.

W pozostałych miejscowościach gminy spotkania mieszkańców koncentrują się przy kościołach i alejach spacerowych. Podejmowane są nowe inwestycje, które mają udoskonalić elementy infrastruktury w przestrzeni publicznej. W 2014 roku utworzono m.in. plac zabaw w miejscowości Karszewo i doposażono plac zabaw w Kurowie Braniewskim.

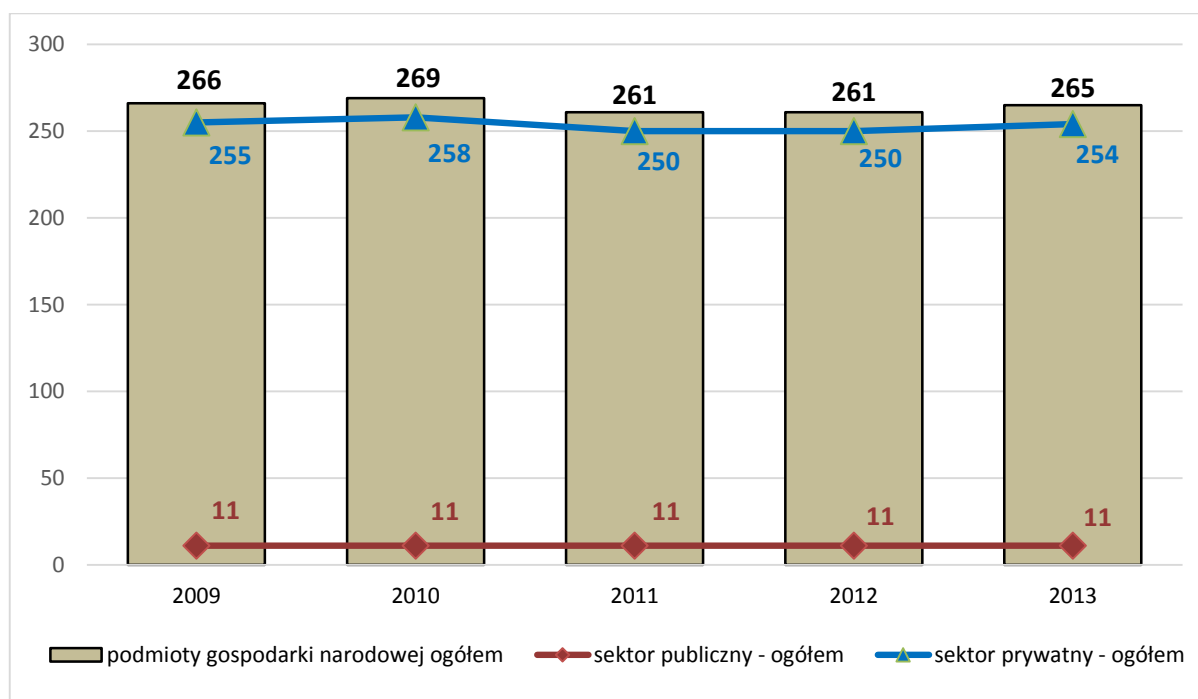

3. Sfera gospodarcza

3.1. Struktura działalności gospodarczej

Analizując dane Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Młynary, można zaobserwować, że na przestrzeni lat 2009-2013 nie ulegała ona wielkim zmianom. W roku 2010 (w porównaniu do roku bazowego 2009) liczba zarejestrowanych podmiotów zwiększyła się o 3 nowe podmioty gospodarcze, ale już w 2011 r. zanotowano spadek spowodowany zakończeniem działalności 9 przedsiębiorstw. Ta sytuacja utrzymywała się przez cały 2012, a w 2013 r. zarejestrowane zostały 4 nowe podmioty gospodarcze i ogólna ich liczba się zwiększyła do 265. Przez cały badany okres liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych utrzymywała się na porównywalnym poziomie. Poniższy wykres prezentuje dane dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według struktury własnościowej w Młynarach w latach 2009-2013.

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych według sektorów własnościowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2013 roku w Młynarach najwięcej podmiotów gospodarczych prowadziło swoją działalność w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając

motocykle). Kolejne sekcje (pod względem liczby działających podmiotów) to A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), C (Przetwórstwo przemysłowe) i F (Budownictwo). Natomiast najmniejszą liczbę podmiotów zarejestrowano w sekcjach: D (Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych), B (Górnictwo i wydobywanie) oraz E (Dostawy wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją). Pełne dane dotyczące liczby podmiotów gospodarczych według sekcji PKD zaprezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba podmiotów gospodarczych według sekcji

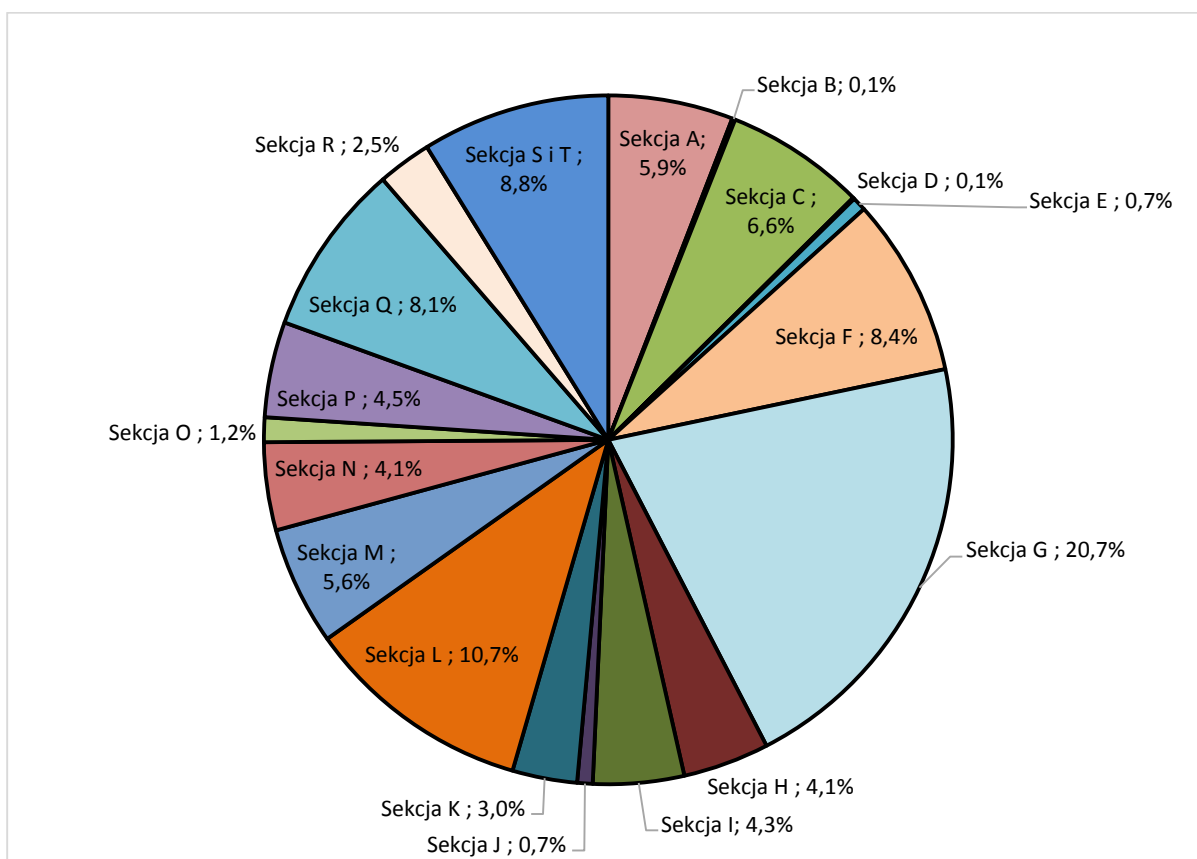
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	27	26	27	28	30
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	1	2	2	2	1
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	31	31	29	28	24
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	1	1
Sekcja E – Dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	2	2	2	2
Sekcja F – Budownictwo	28	28	30	23	22
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	72	72	65	66	69
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	7	10	9	7	8
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11	12	8	10	9
Sekcja J – Informacja i komunikacja	3	3	2	2	2
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	5	4	4	6
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	6	6	6	6
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13	12	10	10	12
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	5	7	9	9
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	11	11	11	11

Sekcja P – Edukacja	5	5	6	7	7
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12	12	15	17	17
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	8	8	8	9
Sekcja S i T – Podstawowa działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	17	18	19	20	20
Ogółem	266	269	261	261	265

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 6. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Młynary w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

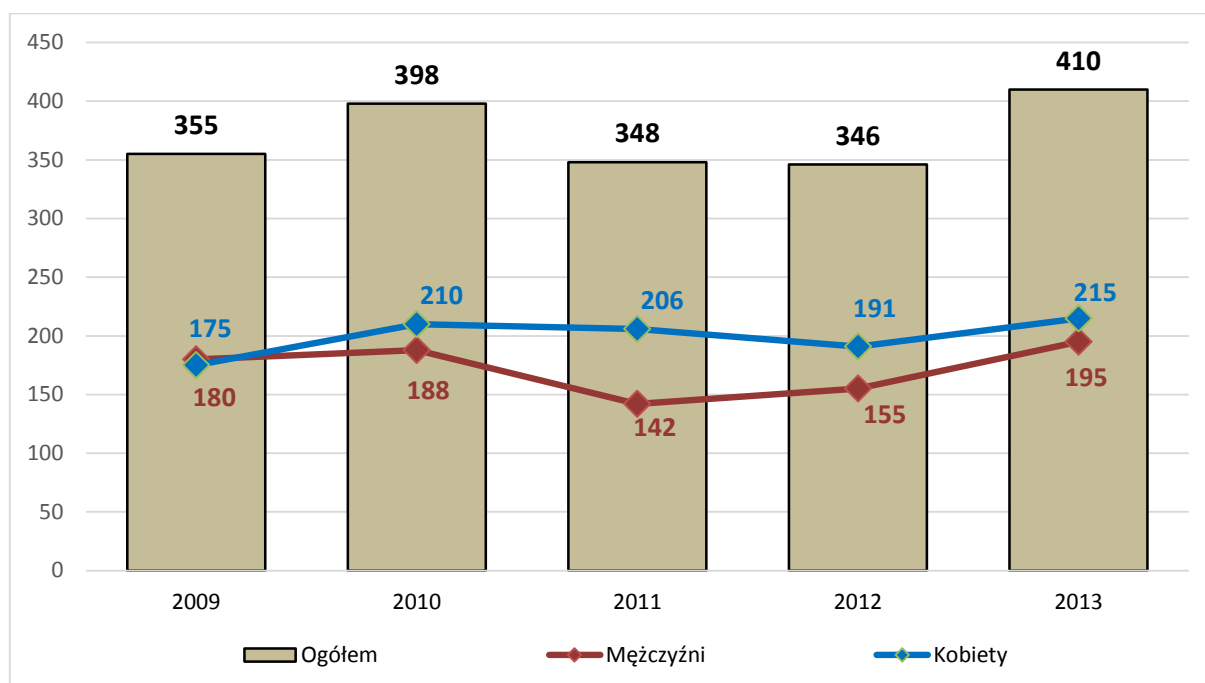
3.2. Bezrobocie

Negatywnym zjawiskiem, odnotowanym w gminie Młynary na przestrzeni lat 2009-2013, jest wzrost liczby osób bezrobotnych o 15,5 %. W 2013 r. liczba osób bezrobotnych wynosiła 410

w porównywaniu do 355 osób w 2009 r. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na fakt, że w latach 2011 oraz 2012 spadała liczba osób bezrobotnych w porównaniu z rokiem bazowym 2009, wzrost nastąpił w 2010 roku, a następnie w 2013 r. Mając na względzie powyższe sytuację na lokalnym rynku pracy należy ocenić jako niestabilną. Analizując strukturę bezrobotnych według płci, większy udział w 2013 roku wśród osób bezrobotnych mają kobiety – 52%. Choć udział kobiet w strukturze bezrobotnych jest nieznacznie większy od udziału mężczyzn (48%), to warto zwrócić uwagę na fakt, że wzrost bezrobocia wśród kobiet w analizowanym okresie był wyższy (23%) niż u mężczyzn (8%). Dane dotyczące liczby bezrobotnych zarejestrowanych oraz ich struktury według płci zaprezentuje poniższy wykres.

Wykres 7. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy Młynary

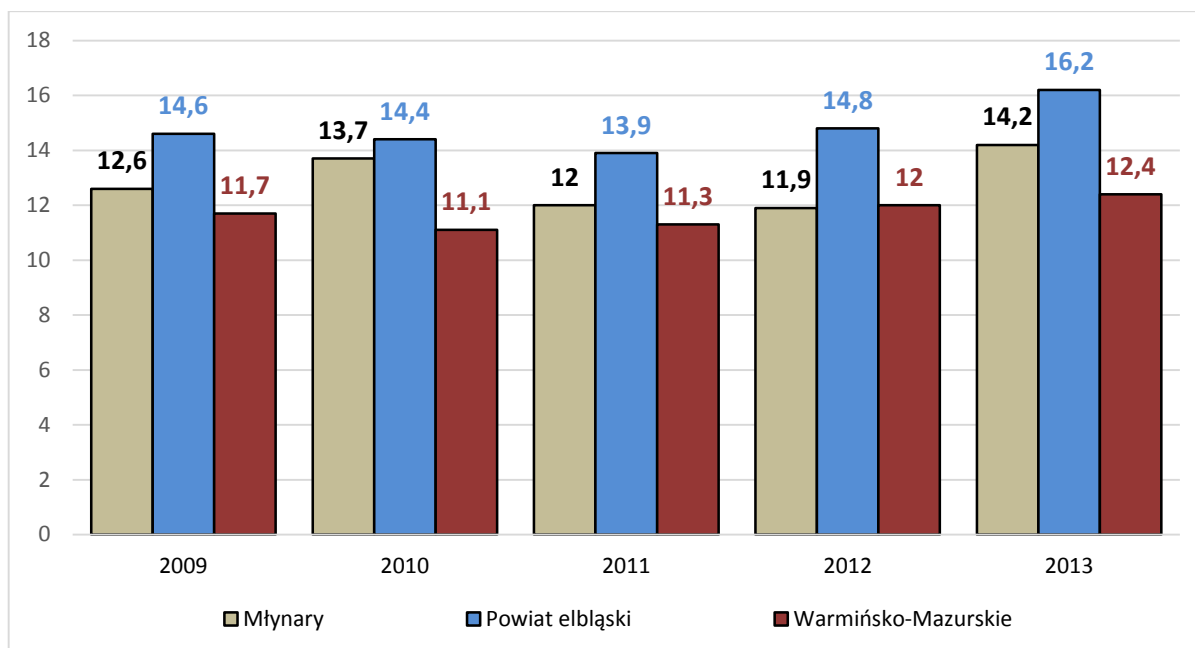

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W porównaniu z danymi dla powiatu i województwa, sytuacja w Młynarach jest lepsza od powiatowej, ale nadal gorsza niż w województwie. W 2009 udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym prawie odpowiadał wartości tego wskaźnika dla województwa, ale duży wzrost wartości wskaźnika odnotowany w 2013 w gminie i powiecie zwiększył różnicę wartości w porównaniu ze wskaźnikiem dla województwa. Przedmiotowe dane prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

3.3. Najwięksi pracodawcy

Przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie gminy Młynary, zatrudniające największą liczbę pracowników to:

- Zakład produkcji tektury i opakowań Arkadiusz Cebula, Dworcowa 30a, 14-420 Młynary;

Zakład produkcji tektury i opakowań Arkadiusz Cebula założony był w 1992 roku w Pasłęku i od tego czasu istnieje na rynku producentów opakowań tekturowych. Obecnie, również prowadzi swoją działalność w Młynarach.

- Spółdzielnia Mleczarnia Spomlek, Radzyń Podlaski, Oddział Młynary, ul. Dworcowa 38, 14-420 Młynary

Spółdzielnia Mleczarnia Spomlek z siedzibą w mieście Radzyń Podlaski (województwo lubelskie), jest jedną z największych i najstarszych spółek mleczarskich (początki sięgają pierwszej połowy XX wieku). Przyłączenie elbląskiej mleczarni (której oddział Spomleku znajduje się w Młynarach) odbyło się w 2010 roku razem z zakupem nowoczesnej zautomatyzowanej linii serowarskiej, dzięki której w Młynarach jest produkowany ser w formie eurobloków (Radamer).

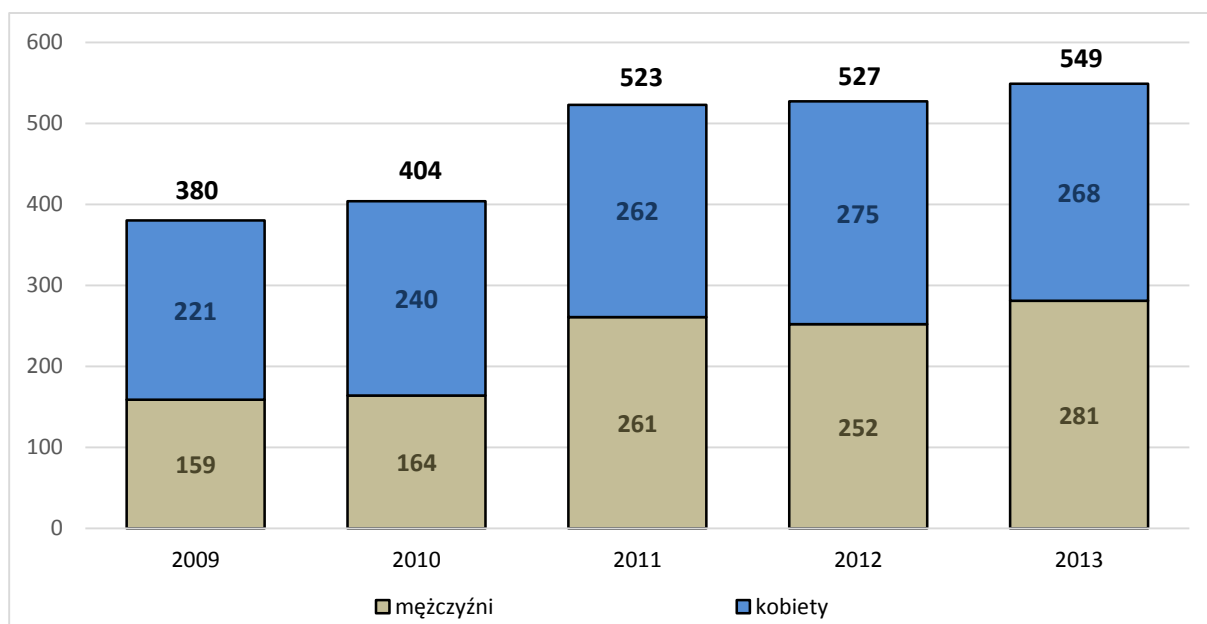
- ENERGO Sp. z o.o. oddział Młynary, ul. Kolejowa 2, 14-420 Młynary;
ENERGO Sp. z o.o z siedzibą w Bielsku Podlaskim (województwo podlaskie) ma swoje oddziały handlowe prawie w połowie województw Polski. Jeden z oddziałów województwa Warmińsko-Mazurskiego, znajduje się właśnie w Młynarach. Obszarem działalności przedsiębiorstwa jest import surowki węglowej z Rosji i dystrybucją na terenie Polski.

Na uwagę zasługuje również zlokalizowana w sąsiedniej gminie Pasłęk **Hollas Sp. z o.o** - jest jednym z największych pracodawców, w tym również dla mieszkańców Młynar. Przedsiębiorstwo zajmuje się eksploatacją torfowisk oraz produkcją wyrobów torfowych.

3.4. Pracujący

Analizując liczbę pracujących według płci, na przestrzeni lat 2009-2013, zauważyć można stały wzrost ogólnej liczby zatrudnionych na znacznym poziomie. W okresie 2009-2010 wyniósł on ponad 6%.

Wykres 9. Pracujący wg płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Największy wzrost liczby pracujących został odnotowany w latach 2010-2011 – 29,5% (Najprawdopodobniej spowodowane to było otwarciem oddziału Spomleku w Młynarach).

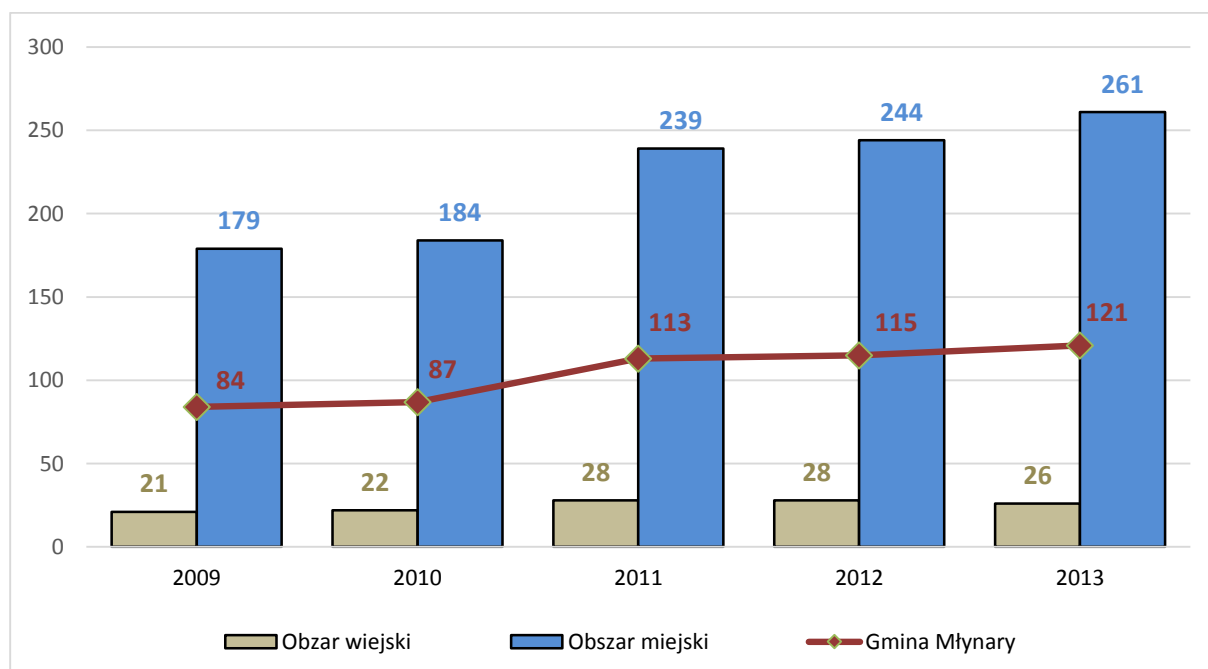

W następnych okresach również następował wzrost, choć nie był porównywalny do lat poprzednich, a wynosił: w 2011-2012 – 0,8%, w 2012-2013 – 4%. W strukturze pracujących wg płci warto zwrócić uwagę na fakt, że w 2009 roku widoczna była znacząca różnica między liczbą kobiet i mężczyzn, z przeważającą liczbą tych pierwszych (58% do 42%). Jednak odnotowany w następnych okresach wzrost dotyczył mężczyzn, powodując zrównanie w 2011 roku i niewielką przewagę pracujących mężczyzn w 2013 r.

Wzrost liczby pracujących powoduje wzrost wskaźnika pracujących na 1000 osób, który w 2009 wynosił tylko 84 osoby, podczas gdy w 2013 – 121. Warto zauważyć, że wzrost dotyczy obszaru miejskiego, na obszarze wiejskim liczba ta pozostaje na bardzo niskim poziomie i wynosi 26. Dane GUS nie uwzględniają pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach. Z uwagi na fakt, że osoby zamieszkujące obszary wiejskie najczęściej pracują w indywidualnych gospodarstwach rolnych, wartość wskaźnika liczby zatrudnionych na 1000 mieszkańców na obszarach wiejskich jest niewielka.

Dla porównania, wartość tego samego wskaźnika w powiecie elbląskim wynosi 147, a województwie warmińsko-mazurskim 187.

Wykres 10. Liczba pracujących na 1000 ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

3.5. Turystyka

Bogata historia, walory przyrodnicze oraz dziedzictwo kulturowe tworzą wspólnie fundament posiadanego przez gminę Młynary potencjału turystycznego. Lesistość gminy, która wynosi prawie 37% oraz obecność malowniczych rzek (Bauda, Gardyna), kreują w Młynarach dobre warunki dla turystyki ekologicznej. Znajdująca się na terenach gminy Młynary ścieżka dydaktyczno-ekologiczna jest przykładem atrakcji dla miłośników takiego rodzaju turystyki. Długość ścieżki wynosi 4,6 km i biegnie ona z Młynar przez las do wsi Kraskowo. Na trasie ścieżki zlokalizowane są ławki oraz wyznaczone są specjalnie wyposażone miejsca do rozpalenia ogniska. W gminie Młynary funkcjonuje pięć gospodarstw agroturystycznych.

Atrakcją turystyczną gminy Młynary jest również szlak turystyczny Mikołaja Kopernika - przez Młynary przebiega część tego szlaku, przez miejscowości gdzie mieszkał i pracował Mikołaj Kopernik.

Poza bogactwem przyrodniczym w gminie znajdują się również zabytki historyczne. Dobrze zachowane zabytki z różnych okresów długiej historii miasta czynią siedzibę gminy miejscem wartym zwiedzenia.

Potencjał turystyczny gminy ogranicza niedoskonała infrastruktura, w tym brak połączenia kolejowego z Elblągiem oraz sąsiadującymi gminami.

3.6. Identyfikacja problemów

W sferze gospodarczej gminy Młynary zidentyfikowano następujące problemy:

- malejąca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych;
- wzrost stopy bezrobocia;
- brak pełnego wykorzystania potencjału turystycznego.

4. Sfera społeczna

4.1. Liczba ludności

Wg Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 2013 rok) liczba mieszkańców gminy Młynary wynosi 4 548 osób. Obszar miejski gminy zamieszkuje 40,2% ogólnej liczby mieszkańców. W latach 2009-2010 w mieście nastąpił nieznaczny wzrost liczby ludności (o 3%), ale już w roku 2012 zanotowano spadek. W strukturze ludności według płci, na obszarze miejskim przeważa liczba kobiet (stanowią one 51,8% ogólnej liczby mieszkańców). Inna sytuacja prezentuje się na obszarze wiejskim, w którym małą przewagę liczebną mają mężczyźni (50,5%).

Tabela 7. Liczba ludności gminy Młynary

	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba ludności na obszarze miejskim	Liczba ludności ogółem	1 800	1 868	1 868	1 848	1 831
	Mężczyźni	858	900	897	885	882
	Kobiety	942	968	971	963	949
Liczba ludności na obszarze wiejskim	Liczba ludności ogółem	2 727	2 771	2 744	2 738	2 717
	Mężczyźni	1 359	1 392	1 383	1 378	1 374
	Kobiety	1 368	1 379	1 361	1 360	1 343

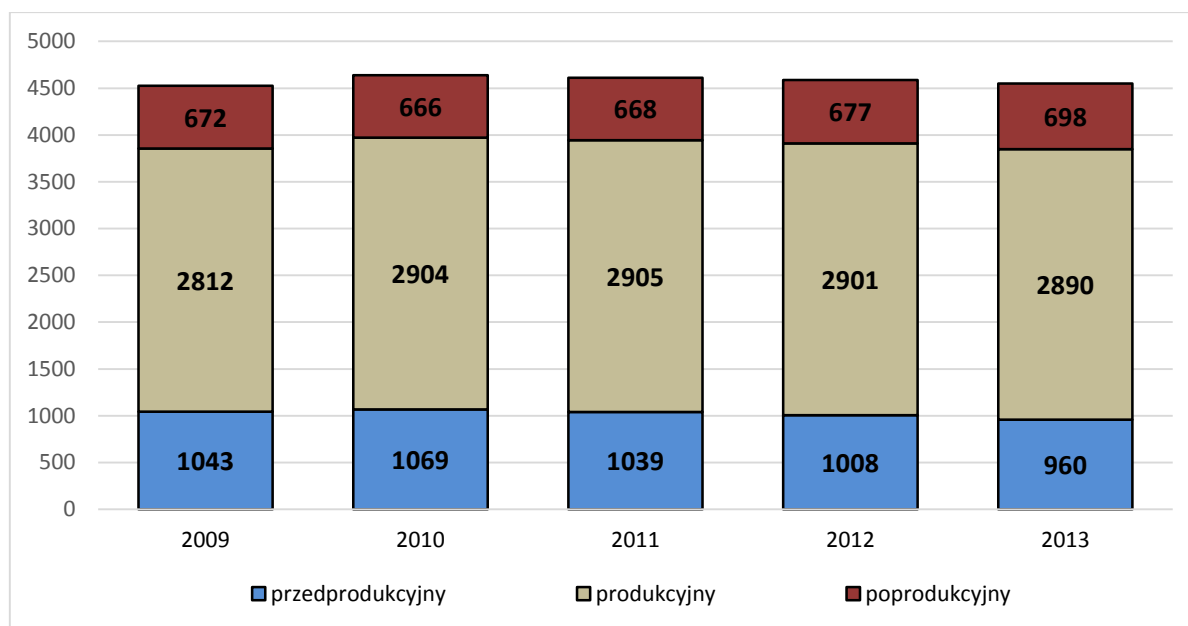
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Średnia gęstość zaludnienia gminy Młynary na przestrzeni lat 2009-2013 wynosiła 29 osób na 1 km². Powiat elbląski charakteryzuje się gęstością zaludnienia wynoszącą 41 osób na 1 km², województwo Warmińsko-Mazurskie – 60 osób na 1 km², podczas gdy Polska - 123 osoby na 1 km². Niska wartość wskaźnika gęstości zaludnienia wynika z miejsko-wiejskiego charakteru gminy i przewagą liczebną mieszkańców wsi w ogólnej liczbie ludności w gminie.

W 2013 roku na 100 mężczyzn w gminie przypadały 102 kobiety, w mieście 108 kobiet. W powiecie elbląskim w 2013 roku wskaźnik feminizacji wynosił 100, w województwie warmińsko-mazurskim – 104, w Polsce – 107. Oznacza to, że sytuacja w gminie jest porównywalna do średniej w kraju i województwie.

Wykres 11. Struktura ekonomicznych grup ludności

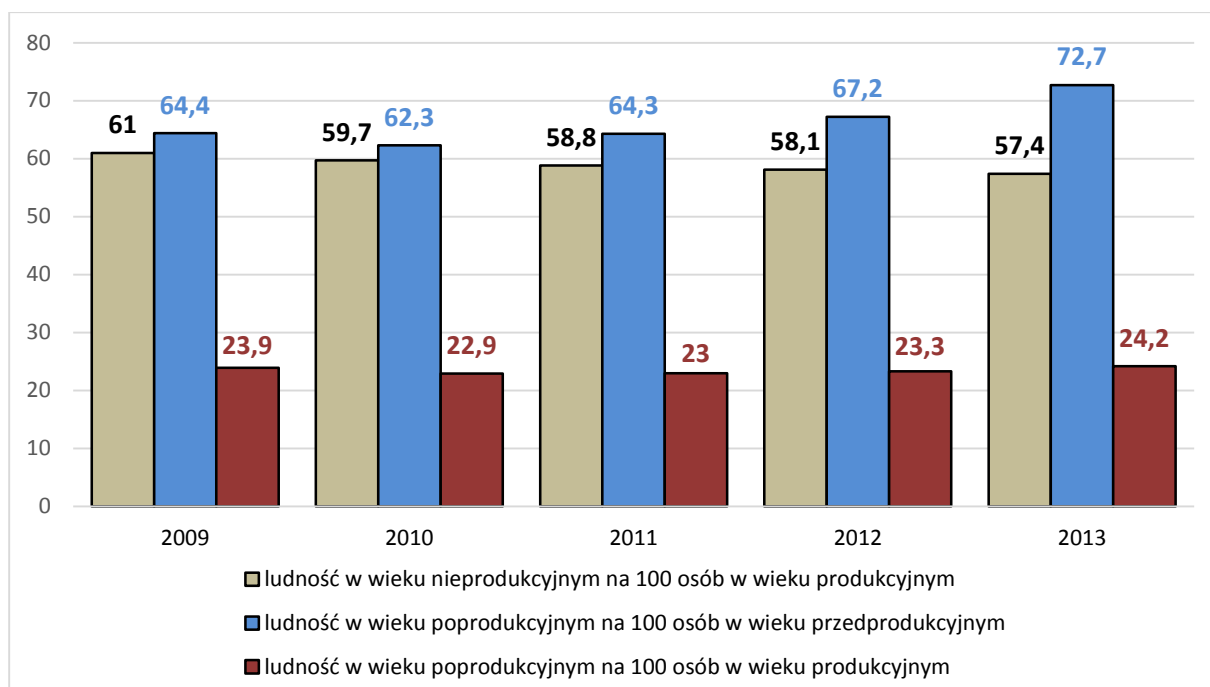
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Powyższy wykres prezentuje strukturę ludności gminy Młynary według grup ekonomicznych. Najbardziej liczebną grupę stanowi ludność w wieku produkcyjnym (63,5%). W latach 2009 - 2011 odnotowano niewielki wzrost liczby osób w tej grupie - o 2%, ale w roku 2012 i 2013 nastąpił spadek.

Trendy występujące w grupie przedprodukcyjnej i poprodukcyjnej wskazują na problem starzejącego społeczeństwa - spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby osób w grupie poprodukcyjnej. Taka sytuacja powoduje zagrożenie, które może mieć niekorzystne konsekwencje dla całej gminy w przyszłości. Osoby w wieku przedprodukcyjnym, są przyszłą siłą roboczą i zmniejszenie tej liczby automatycznie powoduje spadek przyszłej liczby osób w wieku produkcyjnym. Natomiast zwiększenie udziału osób w wieku poprodukcyjnym podwyższy wskaźnik obciążenia demograficznego. Mimo, że wartość wskaźnika liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym nieznacznie maleje na przestrzeni lat 2009-2013, to wartość wskaźników liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym i ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób wieku przedprodukcyjnym w analizowanym okresie zdecydowanie wzrasta, odpowiednio o: 8,3 i 0,3.

Wykres 12. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

4.2. Ruchy naturalne i migracyjne

Do charakterystycznych cech obecnego świata należą migracje ludności (będące wynikiem między innymi braku barier migracyjnych wewnątrz Unii Europejskiej, biedą państw afrykańskich i azjatyckich) oraz starzenie społeczeństwa (dotyczy bardziej państw rozwiniętych). Te czynniki powodują znaczące zmiany zarówno liczby ludności tak i jej struktury, co najbardziej widoczne jest w analizowaniu ruchów naturalnych i migracyjnych mieszkańców.

Tabela 8. Ruchy naturalne mieszkańców gminy Młynary wg płci

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Urodzenia żywe					
Ogółem	54	65	53	45	52
Mężczyźni	23	32	26	21	31
Kobiety	31	33	27	24	21
Zgony ogółem					
Ogółem	58	57	44	36	51

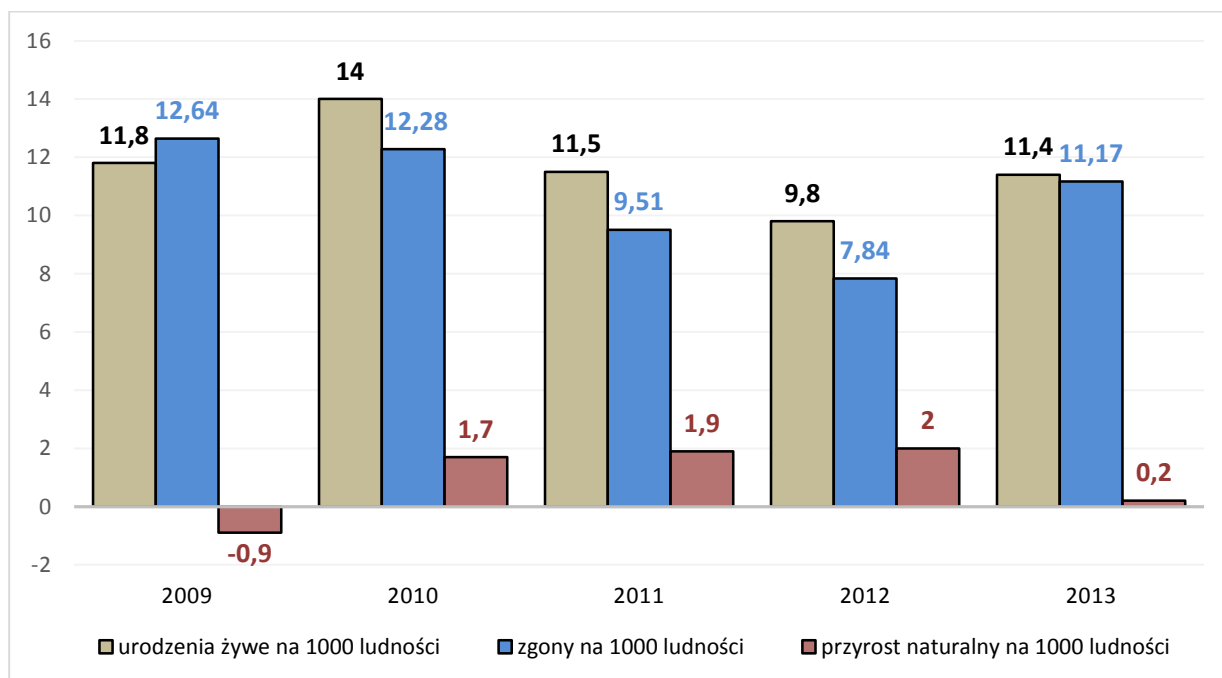

Mężczyźni	39	28	24	18	27
Kobiety	19	29	20	18	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując dane dotyczące ruchów naturalnych mieszkańców gminy Młynary na przestrzeni lat 2009 - 2013 zauważyć można, że w każdym roku (oprócz 2009) liczba urodzeń przeważała nad liczbą zgonów, co świadczy o przyroście naturalnym. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

Wykres 13. Ruchy naturalne mieszkańców gminy Młynary

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Ruchy migracyjne mieszkańców gminy Młynary charakteryzują się stałą przewagą wymeldowań nad zameldowaniami, co skutkuje ciągłym zmniejszaniem liczby mieszkańców gminy. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w okresie 2012-2013 ujemne saldo migracji zmniejszyło się o połowę. Spowodowane to było czterokrotnym wzrostem zameldowań w 2013 r. w porównaniu do roku 2012. Migracja zagraniczna nie miała wpływu na ruchy migracyjne, gdyż w całym badanym okresie odnotowane było tylko jedno zameldowanie zagraniczne.

Tabela 9. Migracje mieszkańców gminy Młynary

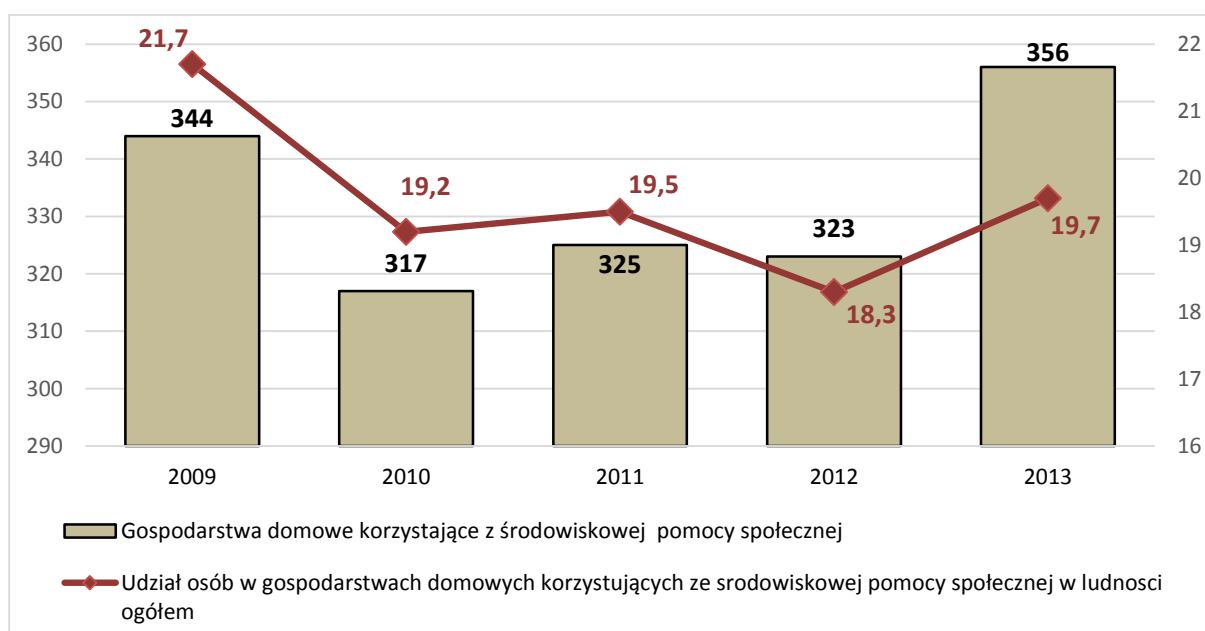
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Zameldowania w ruchu wewnętrznym					
Ogółem	11	24	16	10	46
Mężczyźni	2	9	8	2	23
Kobiety	9	15	8	8	23
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym					
Ogółem	36	61	52	41	62
Mężczyźni	15	31	22	18	28
Kobiety	21	30	30	23	34
Saldo migracji wewnętrznych	-25	-37	-36	-31	-16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

4.3. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarach. Został on utworzony Uchwałą Nr 48/VIII/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy Młynary z dnia 27 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej pod nazwą „Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarach”.

Wykres 14. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Według danych GUS, dotyczących liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na przestrzeni lat 2009-2013, obserwowany jest niewielki wzrost (3 p. p.). W latach 2009-2010 liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej znacznie się zmniejszyła (prawie 8 p. p.) i pozostawała na podobnym poziomie do 2013, kiedy odnotowano znaczny jej wzrost. Warto jednak zauważyć, że przy wzroście wskaźnika w 2013, udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej spadł o 2 % w porównywaniu do roku 2009.

Tabela 10. Liczb osób w rodzinach, które korzystają z pomocy społecznej z następujących powodów

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób w rodzinach				
	2009	2010	2011	2012	2013
Ubóstwo	703	647	600	473	525
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Bezdomność	3	6	3	0	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	191	149	191	181	205
Bezrobocie	660	619	639	558	556
Niepelnosprawność	531	411	399	331	364
Długotrwała lub ciężka choroba	680	548	497	446	478
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	457	404	384	325	288
- w tym: rodziny wielodzietne	311	264	236	204	163
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0
Alkoholizm	78	76	78	70	55
Narkomania	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	5	4	4
Zdarzenie losowe	0	5	0	6	15
Sytuacja kryzysowa	0	4	4	0	3
Kłęska żywiołowa	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Młynarach

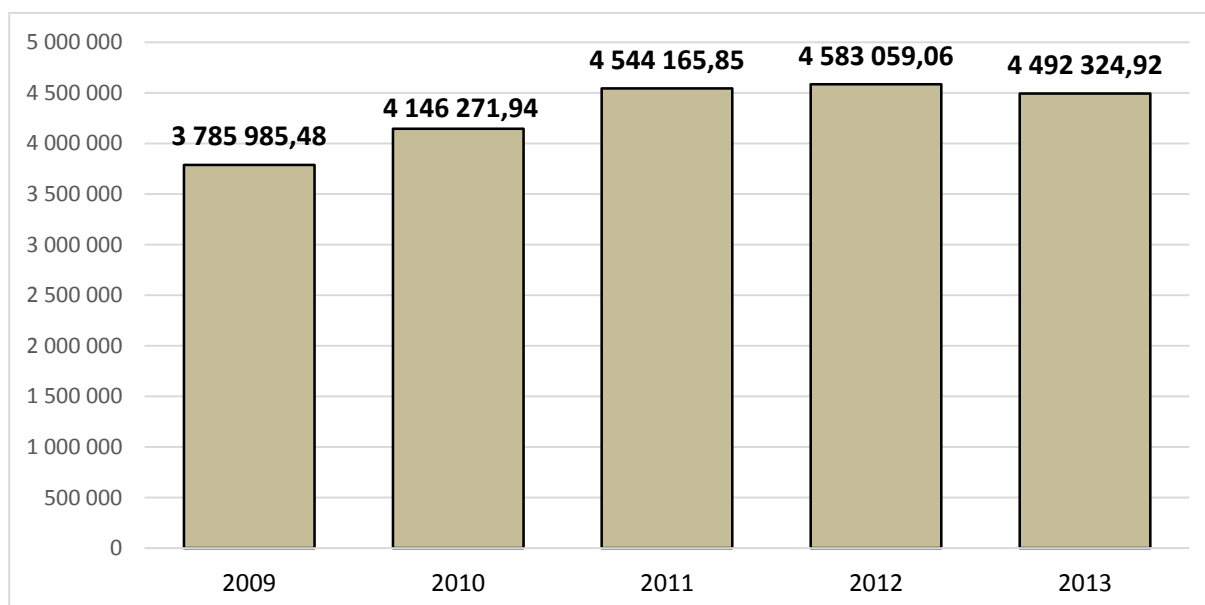
Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Młynarach wskazują, iż z pomocy społecznej z powodów wymienionych w powyższej tabeli korzystało łącznie w 2013 roku 2494

osoby z 914 rodzin. Najczęstszym powodem przyznawania tej pomocy było bezrobocie (22,3%) oraz ubóstwo (21,1%), a także długotrwała lub ciężka choroba (19,2%), niepełnosprawność (14,6%) i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (11,5%). Warto zauważyć, iż począwszy od 2009 roku systematycznie zmniejszała się liczba osób korzystających z pomocy społecznej, co może świadczyć o poprawie sytuacji w tym zakresie lub też o zmianie zasad jej przyznawania. W 2013 roku obserwuje się ponowny wzrost liczby osób korzystających z tej pomocy.

Formą pomocy, najczęściej udzielaną przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarach w 2013 roku była pomoc w formie pieniężnej (326 osób) oraz pomoc rzeczowa (228 osób). 8 osobom udzielono wsparcie w postaci usług opiekuńczych. W 2013 roku, 167 rodzin otrzymało wsparcie w formie pracy socjalnej. Liczba ta była aż o dwukrotnie niższa niż w roku 2009.

Wykres 15. Wydatki na pomoc społeczną z budżetu gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza wydatków na pomoc społeczną z budżetu gminy Młynary, wskazuje na ich znaczny wzrost w latach 2009-2012. Największe wydatki poniesione zostały w 2012 roku, natomiast w 2013 r. odnotowano nieznaczny ich spadek.

4.4. Organizacje pozarządowe

W 2013 roku w gminie Młynary zarejestrowanych było 21 organizacji pozarządowych - fundacji, stowarzyszeń, klubów sportowych i uczniowskich klubów. Poniższa tabela prezentuje liczbę organizacji pozarządowych z podziałem na ich rodzaje w latach 2011-2013.

Tabela 11. Zarejestrowane organizacje pozarządowe na terenie gminy Młynary

Rok	Rodzaj organizacji			Łącznie w roku
	Fundacje	Stow. KRS	Kluby Sportowe i UK	
2011	1	15	4	20
2012	1	16	4	21
2013	1	16	4	21

Źródło: Sprawozdanie z realizacji współpracy miasta i gminy Młynary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2013

Ze „Sprawozdania z realizacji współpracy miasta i gminy Młynary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2013” wynika, że aktywnie działających organizacji jest tylko 7. Poniższa tabela zawiera wykaz wszystkich zarejestrowanych w gminie Młynary organizacji pozarządowych.

Tabela 12. Wykaz organizacji pozarządowych gminy Młynary

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ KARSZEWA "PIÓROPUSZNIKOWY GAJ"
KWIETNIK - STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ I ROZWOJU WSI
FUNDACJA "TERAZ MY"
STOWARZYSZENIE JEŹDZIECKIE SOKOLNIK
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ ZASTAWNA
STOWARZYSZENIE MIESZKAŃCÓW I PRZYJACIÓŁ WSI NOWE MONASTERZYSKO
STOWARZYSZENIE NA RZECZ DZIECI I MŁODZIEŻY GMINY MŁYNARY
GMINNA SPÓŁDZIELNIA "SAMOPOMOC CHŁOPSKA" W MŁYNARACH
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KUROWIE BRANIEWSKIM
MŁYNARSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA W MŁYNARACH
SPORTOWY KLUB JEŹDZIECKI W ZASTAWNIE
STOWARZYSZENIE JEŹDZIECKIE
KLUB SPORTOWY "SYRENA"

UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „DONA”
UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „ORLIK”
STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ MŁYNAR
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KWIETNIKU
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA WE WŁÓCZYSKACH
NIEZALEŻNY SAMORZĄDNY ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW SPÓŁDZIELCZEJ MLECZARNI SPOMLEK ZAKŁAD PRODUKCYJNY
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ZASTAWNYM
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KARSZEWIE
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W MŁYNARACH
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SĄPACH
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BŁUDOWIE
STOWARZYSZENIE MIESZKAŃCÓW WSI SĄPY

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.mlynary.pl

Na działalność organizacji pozarządowych istotny wpływ ma współpraca z urzędem gminy, w szczególności wsparcie finansowe gminy. Wysokość dotacji celowych na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe w latach 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Wysokość środków dotacji celowych na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe w latach

Zakres budżetowy	Suma dotacji w roku 2011	Suma dotacji w roku 2012	Suma dotacji w roku 2013
Sport	59.240	41.950,00	51.500
Kultura	15.500	22.982,50	17.300
Razem	74.740	64.932,50	68.800

Źródło: Sprawozdanie z realizacji współpracy miasta i gminy Młynary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2013

4.5. Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo mieszkańców gminy jest chronione przez Posterunek policji w Młynarach, znajdujący się przy ulicy Dworcowej, który podlega Komendzie Miejskiej Policji w Elblągu.

W powiecie elbląskim, w skład którego wchodzi gmina Młynary, na przestrzeni lat 2013 i 2014 obserwuje się niepokojące zjawisko wzrostu liczby przestępstw o ponad 21 % - z 3846

w 2013 roku do 4664 w 2014. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt wzrostu wykrywalności przestępstw z 64,3 % w 2013 r. do 72,2% w 2014 r., co niewątpliwie ma wpływ na wzrost liczby przestępstw stwierdzonych.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy, w aspekcie naturalnych katastrof ekologicznych, klęsk żywiołowych, katastrof technogennych i ich skutków czuwają Ochotnicze Straże Pożarne. Podstawowym celem ich działalności jest zapobieganie pożarom oraz inna działalność, w tym skierowana na ochronę środowiska, edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja kultury fizycznej i sportu. Na terenie miasta Młynary znajduje się jedna jednostka straży pożarnej, a na terenie całej gminy funkcjonuje 7 jednostek.

4.6. Kultura i sport

Działalnością kulturalną w gminie Młynary zajmuje się Ośrodek Kultury w Młynarach. Zakres działalności Ośrodka jest następujący:

- wielokierunkowa działalność w zakresie upowszechniania kultury i czytelnictwa;
- zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców oraz upowszechnianie, organizowanie i promowanie działalności artystycznej i kulturalnej na terenie miasta i gminy Młynary;
- upowszechnianie i promocja kultury lokalnej w kraju i za granicą.

W strukturze organizacyjnej Ośrodka Kultury funkcjonują:

1. **Dom Kultury** - stanowi siedzibę Ośrodka i prowadzi działalność w zakresie upowszechniania kultury.

2. **Biblioteka Publiczna** służąca zaspokajaniu zbiorowych potrzeb lokalnej społeczności w zakresie czytelnictwa, upowszechniania wiedzy i rozwoju kultury.

Biblioteka publiczna udostępnia bezpłatnie 4 komputery z dostępem do Internetu. Według danych GUS z 2013 r. księgozbiór biblioteki wynosił 10 819, przy liczbie czytelników wynoszącej w ciągu roku 403. Wypożyczono na zewnątrz 16 204 książki, co w przeliczeniu na jednego czytelnika stanowiło 40 książek.

3. **Kino „Zenit”** – służące do popularyzacji sztuki filmowej, organizowania projekcji filmowych, spektakli, przedstawień i koncertów.

4. **Obiekt kulturalno-sportowy**, stadion w Młynarach.

Organizowane tam są regularnie turnieje sportowe, najczęściej puchary z piłki nożnej między zespołami z miejskich klubów sportowych, albo amatorskimi zespołami. Na terenie gminy

funkcjonują następujące kluby sportowe: Klub Sportowy "Syrena", UKS „Syrenka” przy Szkole Podstawowej w Młynarach, UKS „Dona” przy Publicznym Gimnazjum w Młynarach.

5. Świetlice wiejskie:

1/ w Nowym Monasterzysku 10,

2/ w Stare Monasterzysku

3/ w Kraskowo 12 ,

pełnią rolę miejsc spotkań mieszkańców i bazy do prowadzenia działalności lokalnych Stowarzyszeń.

6. Amfiteatr w Młynarach przy ul 1 Maja.

Ośrodek Kultury w Młynarach regularnie organizuje różnego rodzaju imprezy, w szczególności: koncerty, festyny, wystawy, spotkania autorskie, imprezy okolicznościowe, takie jak: mikołajki, spotkanie z kolędą, powitanie Nowego Roku, Dni Miasta, Dzień Dziecka itp.

W 2013 roku na terenie gminy były zorganizowane 22 imprezy kulturalne i sportowo-rekreacyjne, w których uczestniczyło łącznie 3190 osób Regularnie na terenie gminy Młynary odbywają się następujące imprezy kulturowe:

- Ogólnopolski Przegląd Kultury Mniejszości Narodowych INTEGRACJE (od 20 lat),
- Plenery Plastyczne „Blżej natury”,
- Sportowo – Rekreacyjne Turnieje Sołectw,
- Festiwal wokalny – teatralny „Jesienne spotkania”
- Akcja świąteczna „Paka dla dzieciaka”
- Turniej Sportowo – Rekreacyjny „Północ – Południe”,
- Procesja w Święto Bożego Ciała z udziałem OSP, Leśników, Kolejarzy,
- Obchody Dnia Strażaka,
- Zawody jeździeckie,
- Dożynki gminne.

W ramach działalności Ośrodka prowadzone są również zajęcia stałe, do których należą:

- zajęcia plastyczne;
- zajęcia taneczne;
- nauka gry na instrumentach klawiszowych;
- nauka języka angielskiego.

4.7. Edukacja

Na terenie gminy Młynary znajdują się 4 placówki oświatowe. Należą do nich dwie szkoły podstawowe i jedno gimnazjum, które zabezpieczają potrzeby edukacyjne uczących się na terenie gminy Młynary na poziomie podstawowym oraz gimnazjalnym. Ponadto w mieście Młynary znajduje się przedszkole, które posiada swoje oddziały na obszarach wiejskich gminy Młynary. Pełen wykaz placówek oświatowych znajdujących się na terenie gminy Młynary znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 14. Wykaz placówek oświatowych na terenie gminy Młynary

Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II
Przedszkole w Młynarach
Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego
Szkoła podstawowa w Błudowie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.mlynary.pl

Z danych GUS prezentujących liczbę uczniów i absolwentów w placówkach oświatowych na terenie gminy Młynary na przestrzeni lat 2009-2013 wynika spadek liczby uczniów i absolwentów w szkołach podstawowych i gimnazjum. Liczba uczniów w szkołach podstawowych zmniejszyła się o 8%, przy czym spadek ten w większym stopniu dotyczył obszaru wiejskiego, gdzie wyniósł on 14%, niż obszaru miejskiego (tylko 5%). Analogiczna sytuacja jest dostrzegana w przypadku uczących się w gimnazjach, gdzie zmniejszenie liczby uczniów w 2013 w stosunku do 2009 stanowiło 19,7%. Spadła również liczba absolwentów, chociaż w latach 2012-2013 odnotowany był nieznaczny wzrost, związany raczej z większą liczbą uczniów w poprzedzających okresach.

Tylko liczba dzieci w przedszkolu i oddziałach przedszkolnych utrzymuje się na porównywalnym poziomie. W latach 2009-2013 zauważyć można nawet nieznaczny wzrost liczby dzieci na obszarze wiejskim. Wszystkie wyżej opisane dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 15. Liczba uczniów i absolwentów w placówkach oświatowych na terenie gminy
Młynary

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Przedszkola					
Dzieci ogółem	48	49	48	49	49
Oddziały przedszkolne					
Dzieci ogółem	39	45	61	43	45
Na obszarze wiejskim	39	45	61	43	45
Szkoły podstawowe					
Uczniowie ogółem	355	341	333	334	326
Na obszarze miejskim	235	229	229	232	223
Na obszarze wiejskim	120	112	104	102	103
Absolwenci	62	61	58	50	48
Na obszarze miejskim	44	37	38	38	34
Na obszarze wiejskim	18	24	20	12	14
Gimnazja					
Uczniowie ogółem	192	182	182	170	154
Absolwenci ogółem	73	63	59	57	62

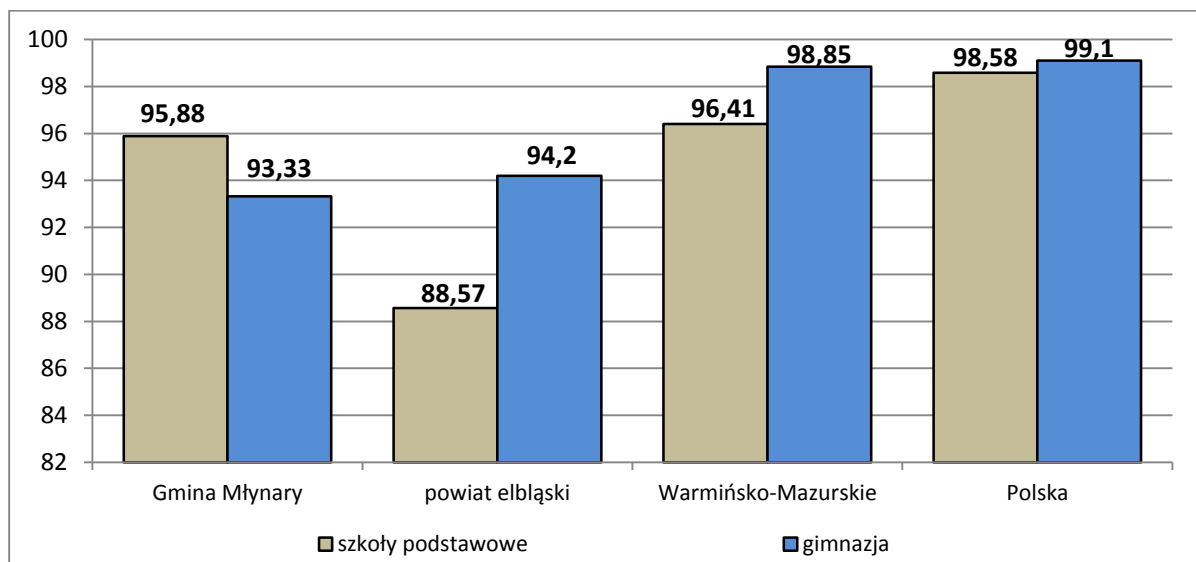
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Współczynnik skolaryzacji brutto prezentuje stosunek osób uczących się na odpowiednim poziomie, do ogólnej liczby osób w wieku odpowiadającym temu poziomowi. W gminie Młynary w roku 2013 współczynnik skolaryzacji, dla szkół podstawowych wynosił 95,88%, dla gimnazjum – 93,33. Analizując odrębnie obszary miejskie i wiejskie gminy, zauważyć można, iż dla miasta wartość tego współczynnika jest znacznie wyższa (159,29% dla szkół podstawowych oraz 236,92% dla gimnazjum. Spowodowane jest to faktem, że część dzieci z obszaru wiejskiego pobiera naukę w miejskiej szkole podstawowej. Ponieważ na obszarze wiejskim nie ma żadnego gimnazjum, wszystkie dzieci z tego obszaru uczęszczają do gimnazjum miejskiego. Wartość wskaźnika skolaryzacji dla szkół podstawowych w gminie Młynary jest wyższa w porównaniu z wartością tego wskaźnika dla powiatu elbląskiego, ale niższa w porównaniu z województwem warmińsko-mazurskim i krajem. W przypadku wartości tego wskaźnika dla gimnazjum - jest ona najniższa w gminie Młynary na tle powiatu, województwa i kraju. Szczegółowe wartości współczynnika skolaryzacji brutto w gminie

Młynary, w powiecie elbląskim, województwie Warmińsko-Mazurskim oraz w Polsce w roku 2013, prezentuje poniższy wykres.

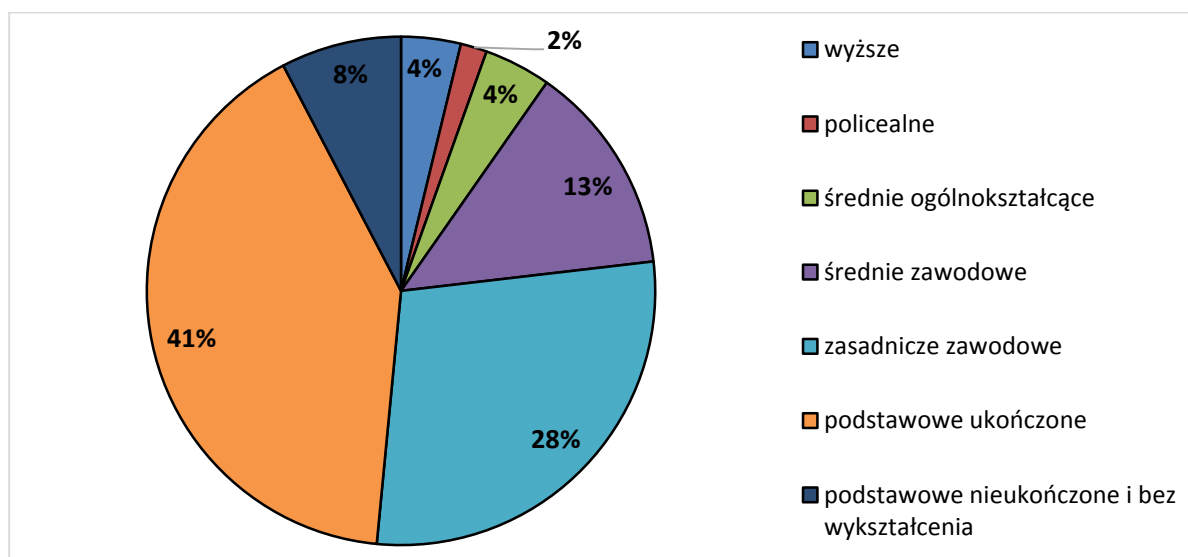
Wykres 16. Współczynnik skolaryzacji brutto w roku 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykształcenie ludności na terenie gminy Młynary według Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku cechowało się znaczącą przewagą osób z wykształceniem podstawowym ukończonym, których udział wynosił 41%.

Wykres 17. Wykształcenie ludności gminy Młynary w 2002 roku (według danych Narodowego Spisu Powszechnego)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Na drugim miejscu znajduje się grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 28%. Ponad połowę mniejszy udział procentowy posiadają osoby z wykształceniem średnim zawodowym – 13%. Podstawowe nieukończone i brak wykształcenia dotyczyło 8 % ogólnej liczby mieszkańców. Na tym samym poziomie, kształtował się udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym - 4 %. Najmniejszy udział procentowy to osoby z wykształceniem policealnym – tylko 2 %.

4.8. Ochrona zdrowia

W Młynarach znajduje się tylko jedna poradnia lekarza rodzinnego, w tym poradnia Ginekologiczno-Położnicza. Mieszkańcom gminy Młynary opiekę zdrowotną zapewnia również Szpital Powiatowy zlokalizowany w Pasłęku. Do dyspozycji chorych jest 65 łóżek w oddziałach szpitalnych, 30 łóżek opieki długoterminowej, oddział diagnostyczny, oddział farmacji szpitalnej oraz poradnie specjalistyczne.

4.9. Identyfikacja problemów

Do głównych problemów w sferze społecznej gminy Młynary należą:

- starzenie społeczeństwa;
- ujemne saldo migracji;
- zwiększenie liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej;
- zmniejszenie liczby uczniów w szkołach;
- migracja młodzieży i osób wykształconych

II. PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE SFER PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ

Poniższa tabela zawiera najważniejsze dane statystyczne, dotyczące sfer: przestrzennej, infrastrukturalnej i społecznej gminy Młynary.

Tabela 16. Główne dane statystyczne

Dane statystyczne	Gmina Młynary	Miasto Młynary
Powierzchnia	158 km ²	3 km ²
Liczba ludności	4 548	1 831
Gęstość zaludnienia (os./km ²)	29	710
Współczynnik feminizacji – liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn	98	663
Wskaźnik obciążenia demograficznego – liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym	57,4	54,6
Przyrost naturalny	1	5
Saldo migracji	-16	-15
Lesistość	38,70%	0,70%
Liczba pomników przyrody	27	5
Liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	3 684	1 819
Ludność korzystającej z instalacji wodociągowej (w % ogółu)	68,60%	99,30%
Długość sieci wodociągowej (czynna sieć rozdzielcza)	126,1 km	9,1 km
Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	1 669	1 669
Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej (w % ogółu)	36,70%	91,20%
Długość sieci kanalizacyjnej	6,8 km	6,8 km
Ilość zebranych odpadów zmieszanych ogółem	1035,85 t	735,80 t
Liczba podmiotów gospodarczych	265	144

Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 osób w wieku produkcyjnym	91,7	121,6
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	410	b.d.
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	14,20%	b.d.
Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie elbląskim	28,90%	
Liczba osób pracujących	549	477
Liczba pracujących na 1000 ludności	121	261
Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	613	b.d.
Liczba placówek oświatowych	4	3
Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych	95,88%	159,29%
Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych	93,33%	236,92%
Liczba budynków mieszkalnych	850	228
Liczba mieszkań	1387	593
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań	76,7 m ²	69,2 m ²

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jednym z najbardziej popularnych i efektywnych narzędzi wykorzystywanych w planowaniu strategicznym. Daje możliwość przeanalizowania środowiska wewnętrznego i zewnętrznego badanego podmiotu. Polega na określeniu jego słabych i mocnych stron (czynniki wewnętrzne) oraz szans i zagrożeń (czynniki zewnętrzne):

- **Mocne strony** – zdolności posiadane przez podmiot, które wykorzystywane są dla tworzenia jego konkurencyjności, sprzyjającej jego dalszemu rozwojowi;
- **Słabe strony** – czynniki niewystarczające albo uniemożliwiające podmiotowi osiągnięcie żądanych przez niego celów;
- **Szanse** – czynnik zewnętrzny, który może nieść pozytywne zmiany, a więc przyspieszyć rozwój, albo nawet otworzyć nowe horyzonty i możliwości;
- **Zagrożenia** – w przeciwieństwie do szans jest to czynnik, któremu należy przeciwdziałać lub neutralizować.

Tabela 17. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – linia kolejowa Gdynia - Braniewo – Kaliningrad, – skomunikowanie z drogą szybkiego ruchu E 22 Elbląg – Grzechotki - gr. państwa; – posiadanie bogatych walorów przyrodniczych; – wysoki poziom lesistości gminy (37%); – dodatni przyrost naturalny mieszkańców gminy; – wzrost liczby osób pracujących; – istnienie nowoczesnej oczyszczalni ścieków z dużą (60-procentową) rezerwą zdolności utylizacji; – dobrze rozwinięta sieć elektro – energetyczna; – korzystne warunki dla rozwoju turystyki ekologicznej (agroturystyki); 	<ul style="list-style-type: none"> – słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna; – niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy; – brak stowarzyszeń i instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości; – wysoki poziom bezrobocia; – spadek liczby mieszkańców gminy; – negatywne zmiany w ekonomicznej strukturze ludności, wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego; – spadek liczby uczących się dzieci w placówkach oświatowych gminy; – brak gazu sieciowego; – zły stan techniczny dróg; – duża liczba osób korzystających pomocy społecznej;
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none">– możliwość korzystania ze środków Unii Europejskiej;– wzrost popularności Polski dla turystów zagranicznych ;– pozytywne tendencje ogólnogospodarcze w kraju;– rozwój nowoczesnych systemów transportu kolejowego (autobusy szynowe) oraz systemów zautomatyzowanej infrastruktury kolejowej;– nawiązywanie współpracy z sąsiadującymi gminami.	<ul style="list-style-type: none">– wzrost konkurencji ze strony większych gmin w aspekcie wysokokwalifikowanej siły roboczą;– nieuwzględnianie Młynar w programach strategicznych w powiecie i województwie;– zagrożenie powodziowe, co negatywnie skutkuje przede wszystkim na gospodarstwa rolne.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

IV. NAWIĄZANIA DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Młynary 2020+ są zgodne z założeniami dokumentów, które dotyczą rozwoju w sferach: społecznej, gospodarczej i przestrzennej na poziomie regionu, jak również gminy.

1. Europa 2020

Europa 2020 to unijna Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Nadając kierunek rozwoju dla krajów UE określono pięć celów, które przekładają się na cele krajowe państw członkowskich. Działania określone równoległe na poziomie unijnym oraz krajowym wzmacniają realizację Strategii. W dokumencie uwzględniono przede wszystkim takie elementy jak: zatrudnienie, badania i innowacje, zmiany klimatu i energię, edukację oraz walkę z ubóstwem. Strategia Europa 2020 określana jest wizją Europy XXI wieku. Obejmuje trzy wzajemnie przenikające się priorytety:

- **rozwój inteligentny** – gospodarka oparta na wiedzy i innowacji;
- **rozwój zrównoważony** – gospodarka efektywnie korzystająca z zasobów, przyjazna środowisku i konkurencyjna;
- **rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu** – gospodarka o wysokim stopniu zatrudnialności, zapewniająca spójność społeczną i terytorialną.

W ramach wspomnianych priorytetów zaproponowano projekty przewodnie, w których realizację zaangażowane będą państwa członkowskie Unii Europejskiej.

Określone priorytety w bardzo dużym stopniu wpisują się w założenia procesu rewitalizacji, w szczególności priorytet trzeci, ponieważ zakłada się, że realizacja działań/zaplanowanych projektów wpłynie na poprawę warunków życia ludzi. Inteligentny i zrównoważony rozwój uwzględniający włączenie społeczne zakłada przede wszystkim podniesienie poziomu zatrudnienia, podnoszenie kwalifikacji zawodowych i kluczowych kompetencji, walkę z ubóstwem czy podnoszenie aktywności zawodowej. Problemy społeczne na określonym obszarze w dużym stopniu zakłócają prawidłowy rozwój innych sfer tj. gospodarczej czy przestrzennej. Dlatego tak ważne jest nastawienie na trwałe i zrównoważony rozwój, obejmujący wszystkie obszary życia, uwzględniając przy tym także środowisko naturalne oraz zachowanie równowagi pomiędzy elementami naturalnym i antropogenicznymi.

2. Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to najważniejszy dokument określający kierunki rozwojowe Polski do 2020 roku. Określa kluczowe do realizacji zadania, mające wpłynąć na przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także harmonogram ich realizacji. Dokument ten jest także częścią systemu zarządzania rozwojem, który pozwala na sprawne kierowanie polityką rozwoju państwa.

Założenia Strategii Rozwoju Kraju są zgodne z założeniami unijnej Strategii Europa 2020. Wyznaczone zostały także trzy obszary w których skoncentrowano wszystkie do realizacji cele na najbliższe lata:

- **konkurencyjna gospodarka** – kierunek ten związany jest z wpracowaniem przewag konkurencyjnych, które oparte będą na wiedzy, kapitale intelektualnym i społecznym oraz cyfryzacji;
- **spójność społeczna i terytorialna** – związany z wyrównywaniem szans wśród mieszkańców – zwiększanie aktywności, zmniejszanie poziomu ubóstwa, zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz podnoszenie jakości usług publicznych;
- **sprawne i efektywne państwo** – czyli przejrzyste, przyjazne, pomocnicze i partycypacyjne.

Podobnie jak w przypadku Europy 2020, obszary wyszczególnione w Strategii Rozwoju Kraju mają duże znaczenie dla procesu rewitalizacji, ponieważ uwzględniają wiele istotnych kierunków działań mających przyczynić się do osiągnięcia jej celu głównego „*wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i równoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności*”. Dla procesu rewitalizacji duże znaczenia mają następujące cele i priorytety rozwojowe:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

I.3.2. Rozwój kapitału społecznego

I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywateli

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego

II.4.1. Zwiększenie aktywności zawodowej

II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego

II.4.3. Zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu

II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej

II.6.4. Poprawa stanu środowiska

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu

II.7.3. Udrożnieni obszarów miejskich

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.1. Integracja społeczna

III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych

III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienie potencjału obszarów wiejskich.

Jedną z najważniejszych przyczyn wielowymiarowego rozwarstwienia społecznego jest przyspieszony rozwój oraz proces restrukturyzacji polskiej gospodarki. Utrzymujące się zróżnicowanie pod względem społecznym może z kolei przyczynić się do powstawania barier zakłócających dalszy jej rozwój. Rewitalizacja miast jest ważna ze względu na fakt, że miasta bardzo często „spełniają swoją rolę jako ośrodki rozwoju odgrywające podstawową rolę w życiu gospodarczym, społecznym i administracyjnym poszczególnych regionów”.

3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie jest rządową wizją rozwoju polskich regionów w perspektywie czasowej do 2020 roku.

Z formalnego punktu widzenia KSRR jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych, realizującą cele i priorytety rozwoju kraju określone w Strategii Rozwoju Kraju.

Najważniejszym celem polityki regionalnej, określonym w KSRR jest „*efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym*”. Cel szczegółowe to:

Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów

Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych

Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia LPR są spójne przede wszystkim z celem **2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze** (Cel szczegółowy 2). Celami uzupełniającymi są:

1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne (Cel szczegółowy 1)

1.3.1. Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego

1.3.4. Wspieranie rozwoju instytucji otoczenia biznesu

1.3.5. Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne

1.3.6. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.

Polityka regionalna wspiera działania polegające na kompleksowej odbudowie zdolności do rozwoju obszarów zdegradowanych przez przywracanie lub nadawanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Wspomaga także realizację kompleksowych programów rewitalizacji. Przy projektowaniu działań rewitalizacyjnych najważniejszymi zagadnieniami są działania ukierunkowane na podnoszenie jakości kapitału ludzkiego, modernizację struktury gospodarczej, uzupełnienie sieci infrastruktury technicznej, modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej.

4. Krajowa Polityka Miejska

Krajowa Polityka Miejska jest dokumentem określającym planowane działania dotyczące polityki miejskiej oraz przy uwzględnieniu celów i kierunków działań średniookresowej

Strategii Rozwoju Kraju. Realizacja celu strategicznego oraz celów szczegółowych ma wpłynąć na to, że polskie miasta będą: konkurencyjne, silne, spójne, zwarte i zrównoważone oraz sprawne. Krajowa Polityka Miejska koncentruje się na następujących, wzajemnie przenikających się wątkach tematycznych: kształtowanie przestrzeni, partycypacja społeczna, transport i mobilność miejska, niskoemisyjność i efektywność energetyczna, rewitalizacja, polityka inwestycyjna, rozwój gospodarczy, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu, demografia oraz zarządzanie obszarami miejskimi.

Wdrożenie Krajowej Polityki Miejskiej ma w efekcie wpłynąć na wzmocnienie zdolność konkurencyjnej polskich miast i obszarów zurbanizowanych dla kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia nowych miejsc pracy oraz poprawę jakości życia mieszkańców, co jest celem strategicznym dokumentu.

5. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 jest wynikiem aktualizacji Strategii z 2005 roku. Wizja województwa została zawarta w haśle: „*Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć...*”, które jest odzwierciedleniem aspiracji władz samorządowych i mieszkańców województwa. Polityka województwa opiera się na trzech priorytetach strategicznych: konkurencyjna gospodarka, otwarte społeczeństwo oraz nowoczesne sieci. Polityka ta jest prowadzona z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Głównym celem z kolei jest: „*spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy*”.

Wyszczególnionym priorytetom rozwojowym przyporządkowane zostały cele strategiczne i operacyjne. Założenia Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Młynary 2020+ wykazują spójność z następującymi celami:

Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności gospodarki

1.3. Wzrost liczby miejsc pracy

Cel strategiczny 2. Wzrost aktywności społecznej

2.1. Rozwój kapitału społecznego

2.2. Wzrost dostępności i jakości usług publicznych

Cel strategiczny 3. Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych

3.1. Doskonalenia administracji

Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju

- 4.1. Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności
- 4.2. Dostosowanie do potrzeb sieć nośników energii
- 4.3. Poprawa jakości i ochrona środowiska

Potencjały i problemy rozwojowe województwa warmińsko-mazurskiego zostały odzwierciedlone za pomocą Obszarów Strategicznej Interwencji. Wśród jednego z Obszarów wyodrębniono: **obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji**. Do obszaru tego zakwalifikowano jednak wyłącznie gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, których liczba mieszkańców przekracza 5 tys. Gmina Młynary nie została zakwalifikowana do wskazanego OSI. Została zakwalifikowana natomiast do **obszarów przygranicznych** oraz **tzw. Tygrysów warmińsko-mazurskich** wymagających strategicznej interwencji ze względu na możliwości rozwojowe.

6. Strategia Rozwoju Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego

Strategia Rozwoju Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego powstała w wyniku porozumienia Gminy Miasto Elbląg z powiatem Elbląskim i Braniewskim oraz gminami wchodzącymi w skład wskazanych powiatów, a także instytucjami i organizacjami działającymi w Elblągu i jego otoczeniu. Przeprowadzona diagnoza społeczno-gospodarcza oraz przestrzenna EOF pozwoliła na wyodrębnienie 5 celów strategicznych, które wynikają przede wszystkim z rozpoznanych potrzeb rozwojowych. Założenia LPR Miasta i Gminy Młynary są spójne przede wszystkim z priorytetem **5.3. Rewitalizacja i uporządkowanie przestrzeni publicznej** w ramach celu strategicznego **5. Budowa wspólnego wizerunku EOF**. Ponadto założenia procesu rewitalizacji nawiązują do następujących celów i priorytetów:

Cel strategiczny 1. Stworzenie wysokiej jakości systemu transportu i komunikacji

- 1.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury komunikacji drogowej, szynowej, lotniczej i wodnej
- 1.2. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu i podnoszenie kompetencji cyfrowych
- 1.4. Stworzenie systemu ścieżek i szlaków rowerowych

Cel strategiczny 2. Wzrost jakości infrastruktury ochrony środowiska i wiedzy na temat zagrożeń

- 2.3. Wdrażanie nowoczesnych technologii w energetyce
- 2.5. Edukacja proekologiczna

Cel strategiczny 3. Wzrost dobrobytu poprzez wykorzystanie wiedzy i nowoczesnych technologii

3.1. Rozwój nowoczesnych technologii w zarządzaniu publicznym i usługach dla przedsiębiorców

Cel strategiczny 4. Wzrost aktywności i integracji społecznej

4.1. Tworzenie warunków dla wysokiej aktywności społecznej

4.2. wzrost jakości usług edukacyjnych, szkoleniowych i medycznych

4.3. Podniesienie bezpieczeństwa publicznego

4.4. Integracja społeczna i rozwój przez sport i kulturę

Cel strategiczny 5. Budowa wspólnego wizerunku EOF

5.2. Przygotowanie terenów inwestycyjnych i promocja gospodarcza

5.3. Rewitalizacja i uporządkowanie przestrzeni publicznej

Ponadto przedsięwzięcia realizowane w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Elbląg muszą przyczynić się do osiągnięcia rezultatów wyszczególnionych w Strategii województwa warmińsko-mazurskiego dla OSI **Ośrodki subregionalne**.

7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2022 – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2022 jest jednym z najważniejszych dokumentów strategicznych w zakresie polityki społecznej. Stanowi kontynuację Strategii obowiązującej w latach 2009-2013, której założenia zostały w znacznej mierze zrealizowane. W Strategii określono cele strategiczne przy uwzględnieniu kluczowych problemów występujących na terenie powiatu oraz grup, które wymagają szczególnego wsparcia. Ich realizacja ma za zadanie przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców powiatu.

W Strategii wyróżniono 7 najistotniejszych środowiskowych aspektów zagrożeń występujących w powiecie elbląskim. Są to: bezrobocie, ubóstwo, wieloproplemowość, niepełnosprawność, uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz starzenie się społeczeństwa. Misją jest „zapobieganie marginalizacji osób szczególnie narażonych na zjawisko wykluczenia społecznego”.

Społeczne aspekty rewitalizacji są kluczowe i nadrzędne, głównie przez wzgląd na fakt, iż rewitalizacja w pierwszej kolejności ma służyć poprawie jakości życia mieszkańców.

Nateżenie występowania problemów społecznych jest także podstawą do wyznaczenia obszarów dysfunkcyjnych na terenie miasta. W związku z powyższym założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji są spójne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych. W Strategii tej określono następujące cele:

Cel strategiczny 1. Dostosowanie infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie dostępności usług środowiskowych i instytucjonalnych

Cel strategiczny 2. Rozwój systemu pomocy osobom niepełnosprawnym

Cel strategiczny 3. Wzmacnianie lokalnego systemu opieki nad rodzinom i dzieckiem

8. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Młynary

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Młynary ma na celu określenie polityki przestrzennej gminy z uwzględnieniem takich uwarunkowań jak: dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenów, występowanie obiektów chronionych, środowisko przyrodnicze, własność gruntów, jakość życia mieszkańców oraz zadania mających przyczynić się do osiągnięcia ponadlokalnych celów publicznych.

Głównym celem rozwoju gminy, określonym w Studium, jest: „wszechstronny rozwój społeczno-gospodarczy gminy, w oparciu o zasadny zrównoważonego rozwoju”. Wizja Miasta i Gminy Młynary jest następująca:

*„Gmina, w której rozwój podporządkowany jest przede wszystkim zachowaniu równowagi ekologicznej i utrzymaniu zdrowego środowiska mieszkalnego oraz zrównoważeniu wzrostu gospodarczego z **rozwojem sfery społecznej**. Gmina bezkonfliktowo integrująca funkcje miejskie i wiejskie.*

Gmina wielofunkcyjna, której koncepcja oparta jest na zasadach zrównoważonego rozwoju, tak w wąskim ekologicznym rozumieniu, utożsamianym z ekorozwojem, jak i w szerszym znaczeniu, dotyczącym całości zjawisk społeczno-gospodarczych, kulturowych, przyrodniczych, przestrzennych, określanym jako tzw. rozwój trwały”.

9. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Młynary na lata 2011-2018

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Młynary jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Realizacja założeń określonych w omawianym dokumencie ma doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego nim zarządzania czy zapewniania skutecznych mechanizmów mających na celu jego ochronę.

W dokumencie określone zostały cele ekologiczne, zarówno krótkoterminowe, jak i długoterminowe, a także strategia ich realizacji, będące podstawą planu operacyjnego na lata 2011-2018. Cele te zostały określone w takich obszarach jak: gospodarka wodno-ściekowa, ochrona powierzchni ziemi i gleby, powietrza, przyrody, przed promieniowaniem elektromagnetycznym, edukacja ekologiczna, ochrona przed hałasem oraz gospodarka odpadami. Założeniem procesu rewitalizacji jest prowadzenie działań przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju, a więc z poszanowaniem środowiska naturalnego. W związku z tym, dlatego tak ważna jest jego ochrona, warunkująca prawidłowe funkcjonowanie na określonym obszarze.

V. ZAŁOŻENIA PROCESU REWITALIZACJI

1. Kryteria wyboru obszaru rewitalizacji

Delimitacja obszaru rewitalizacji na terenie miasta Młynary miała na celu wskazanie obszaru, odznaczającego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, których natężenie niekorzystnie oddziałuje na funkcjonowanie wyznaczonego obszaru, ale także całego miasta jak i jego mieszkańców. Obszar ten został wyznaczony za pomocą analizy wskaźnikowej, początkowo dla poszczególnych ulic na terenie miasta, a następnie dla wyznaczonego obszaru. O dysfunkcyjności obszaru przesądzają takie wartości poszczególnych wskaźników, które oznaczają sytuację mniej korzystną niż wartości wskaźników dla całego miasta.

Do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej, w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie miasta Młynary, pozyskano następujący zestaw danych:

- liczba mieszkańców (stan na 31.12.2014 r.);
- liczba osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2014 r.);
- liczba osób nieletnich (od 13 do 17 roku życia) (stan na 31.12.2014 r.);
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2014 r.);
- liczba wymeldowań (w 2014 r.);
- liczba zgonów (w 2014 r.);
- saldo migracji (w 2014 r.);
- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (w 2014 r.);
- liczba bezrobotnych ogółem (stan na 31.12.2014 r.);
- liczba osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.);
- liczba bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (stan na 31.12.2014 r.);
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2014 r.).

Powyżej wskazane dane zostały udostępnione przez odpowiednie wydziały Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarach, Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu – Filia w Pasłęku oraz Posterunek Policji w Młynarach (będąca jednostką Komendy Miejskiej Policji w Elblągu). W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji wykorzystano następujące wskaźniki:

- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców;
- liczba osób bezrobotnych poszukujących pracy 12 miesięcy i dłużej na 1000 mieszkańców;

- udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym;
- spadek liczby ludności w wyniku odpływu i zgonów na 1000 mieszkańców;
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców;
- saldo migracji na 1000 mieszkańców;
- procentowy udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych;
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców.

Zostały one wykorzystane do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Obszar zostaje uznany za kryzysowy z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości czy niskiego kapitału społecznego przy jednoczesnym występowaniu na nim negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Za kluczowe i nadrzędne uznaje się problemy dotyczące sferę społeczną, ponieważ ich natężenie negatywnie oddziałuje na inne sfery funkcjonowania określonego obszaru. W pierwszej kolejności, prowadzone działania rewitalizacyjne mają wpłynąć na poprawę jakości i warunków życia mieszkańców, co skutkować będzie dalszymi, pozytywnymi zmianami, także w sferze przestrzenno-gospodarczej.

2. Wyniki analizy wskaźnikowej, zasięg obszaru rewitalizacji oraz jego charakterystyka

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa umożliwiła wyznaczenie obszaru cechującego się największym natężeniem zjawisk negatywnych, który obejmuje Centrum Miasta Młynary – Rynek oraz przylegające do niego ulice. Zasięg obszaru rewitalizacji został przedstawiony na poniższym rysunku.

Rysunek 2. Obszar rewitalizacji w Młynarach

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli zestawiono dane wyjściowe dla badanego obszaru rewitalizacji w Młynarach, jak i dane dotyczące całego miasta.

Tabela 18. Dane wyjściowe do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji w Młynarach

Wyszczególnienie	Badany obszar	Miasto Młynary
Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2014 r.)	528	1847
Liczba osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2014 r.)	338	1170
Liczba osób nieletnich (od 13 do 17 roku życia) (stan na 31.12.2014 r.)	25	108
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2014 r.)	95	290
Liczba zgonów (w 2014 r.)	6	10
Liczba wymeldowań (w 2014 r.)	4	10
Saldo migracji (w 2014 r.)	3	4
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (w 2014 r.)	85	385

Liczba bezrobotnych ogółem (stan na 31.12.2014 r.)	25	89
Liczba bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (stan na 31.12.2014 r.)	10	22
Liczba osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.)	17	49
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2014 r.)	25	99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Młynarach, Powiatowego Urzędu Pracy w Elblągu – Filia w Pasłęku oraz Posterunku Policji w Młynarach

Dane zaprezentowane w niniejszej tabeli wykorzystano do wyliczenia wskaźników odzwierciedlających sytuację na terenie całego miasta i wyznaczonego obszaru. Wskaźniki te następnie zostały ze sobą zestawione w celu ich porównania. Dysfunkcja danego obszaru zostaje stwierdzona wówczas wtedy gdy wskaźniki dla niego są mniej korzystne niż wskaźniki dla całego miasta Młynary. Wyniki wspomnianej analizy wskaźnikowej znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 19. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji w Młynarach

Wyszczególnienie	Badany obszar	Miasto Młynary	Potwierdzona sytuacja kryzysowa (TAK/NIE)
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	160,98	208,45	NIE
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców	179,92	157,01	TAK
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	5,03%	4,19%	TAK
Liczba bezrobotnych poszukujących pracy 12 miesięcy i dłużej na 1000 mieszkańców	32,20	26,53	TAK
Procentowy udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	40,00%	24,72%	TAK
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców	4,73	5,36	TAK
Spadek liczby ludności w wyniku odpływów i zgonów na 1000 ludności	18,94	10,83	TAK
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	5,68	2,17	NIE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Młynarach, Powiatowego Urzędu Pracy w Elblągu – Filia w Pasłęku oraz Posterunku Policji w Młynarach

Wyznaczony obszar rewitalizacji w Młynarach zajmuje powierzchnię ok. 9,9 ha, co stanowi niewiele, bo jedyne 3,59% całkowitej powierzchni miasta. Zamieszkiwany jest przez 528 mieszkańców, co stanowi 28,59% całkowitej ludności Młynar. Spełnia on wymóg określony w założeniach ustawy o rewitalizacji oraz wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Zgodnie z powyższym obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni miasta oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców miasta.

Obszar rewitalizacji w mieście Młynary obejmuje następujące ulice: Langiewicza, Kościelna, Mickiewicza, Żeromskiego, Słowackiego, Rynek, Żółkiewskiego, Kościuszki, Traugutta, Chodkiewicza, Mierosławskiego, Styczniowa, Kopernika, Niepodległości oraz Polna. Wyznaczony obszar obejmuje więc Centrum Miasta Młynary - Rynek oraz część ulic w jego najbliższym otoczeniu. Jest to część miasta odznaczająca się dużym natężeniem problemów rozwojowych, a w szczególności problemów społecznych, tj.: bezrobocie (w tym bezrobocie długotrwałe), niekorzystne trendy demograficzne, wyraźny deficyt kwalifikacji zawodowych, a także niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej.

Młynary zostały lokowane przez Krzyżaków jako centrum dla okolicznych wsi, jednak pomimo dogodnego położenia zachowały charakter małego miasteczka. Małomiasteczkowa zabudowa w większości została zniszczona podczas II wojny światowej. Należały do niej 24 eklektyczne kamienice, pochodzące z XVIII i XIX wieku. W większości były to dwukondygnacyjne budynki mieszkalne, a także zakłady rzemieślnicze. Dwie pełniły funkcje ratusza. Po 1945 roku z zabudowy tej zachowały się jedynie 4 obiekty, z których obecnie istnieje tylko jeden. Obszar obejmuje także ruiny startego młyna zakonnego. Młyn został prawdopodobnie wybudowany przed 1327 rokiem (przed założeniem Młynar). Wielokrotnie zyskiwał nowych właścicieli. Wpisany został do rejestru zabytków 19 czerwca 1978 roku.

Do najważniejszych zabytków zlokalizowanych na terenie obszaru przeznaczonego do rewitalizacji należy zaliczyć:

- kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP (ul. Słowackiego);
- kościół parafialny p.w. św. Piotra;
- układ urbanistyczny wraz z zespołem zabudowy Startego Miasta;
- liczne domy, wpisane do rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa, zlokalizowane przy ul. Słowackiego;
- ruiny młyna zakonnego.

Analiza wskaźnikowa przeprowadzona na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji wskazała, iż Centrum Miasta Młynary jest obszarem cechującym się znacznym natężeniem problemów społecznych. Z zasiłków pomocy społecznej na wskazanym obszarze korzysta jednak zaledwie 22,1% łącznej liczby mieszkańców miasta korzystających z tych zasiłków. Diagnoza społeczno-gospodarczo-przestrzenna wskazuje, że z pomocy społecznej, z różnych powodów, korzysta znaczna część mieszkańców gminy Młynary. Najczęstszym powodem przyznawania tej pomocy w poszczególnych latach było ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. Wynik analizy wskaźnika, wykorzystanego do wyznaczenia obszaru rewitalizacji, z zakresu pomocy społecznej (tj. liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców) wskazuje, iż jego wartość dla obszaru jest znaczenie niższa niż wartość dla całego miasta.

Tabela 20. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika - liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

	Dane do obliczenia wskaźnika		Wskaźnik ($a_1 \cdot 1000$)/ b_1
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	
	a_1	b_1	
Miasto Młynary	385	1 847	
Obszar rewitalizacji	85	528	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Młynarach

Na podstawie powyższego kryterium nie można uznać obszaru za dysfunkcyjny. Pomimo natężenia problemów społecznych na wyznaczonym obszarze, szczególnie bezrobocia, odnotowano niski odsetek osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej.

Wyznaczony obszar rewitalizacji w Młynarach, jak już wcześniej wspomniano, zmagają się z wieloma problemami, w tym także z bezrobociem, szczególnie długotrwałym. Blisko 34,7% ogółu osób bezrobotnych długotrwale to osoby zamieszkujące Centrum Miasta, czyli badany obszar. Wskaźnik: udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku

produkcyjnym pozwala uznać go za obszar dysfunkcyjny ponieważ wartość wskaźnika jest dla niego wyższa (5,03%) niż dla całego miasta (4,19%).

Tabela 21. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika - udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (%)

	Dane do obliczenia wskaźnika		Wskaźnik (a_1/b_1)*100%
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	
	a ₁	b ₁	
Miasto Młynary	49	1 170	
Obszar rewitalizacji	17	338	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Elblągu – Filia w Pasłęku

Również w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba długotrwale bezrobotnych jest wyższa dla obszaru (32,20) niż dla całego miasta (26,53), co pozwala uznać go za dysfunkcyjny.

Bezrobocie jest problemem, który stanowi podstawę także wielu innych kwestii społeczno-gospodarczych. Zjawisko długotrwałego pozostawania bez pracy wpływa na znaczne obniżenie standardu życia nie tylko osoby bezrobotnej, lecz także całej jego rodziny, zwłaszcza w sytuacji gdy jest jedynym żywicielem rodziny. Dlatego stwierdza się często, że bezrobocie pokrywa się z ubóstwem oraz może potęgować powstawanie wielu patologii społecznych. Z długotrwałym bezrobociem wiąże się także ryzyko takie, że im dłużej dana osoba pozostaje bez pracy tym trudniej jest jej ponownie znaleźć zatrudnienie. Współcześnie świat rozwija się w szybkim tempie, rosną wymagania pracodawców, zmieniają się techniki i organizacja pracy, a kwalifikacje pracowników ulegają szybkim dezaktualizacjom. Ponadto długotrwale pozostawanie bez pracy pociąga za sobą szerokie konsekwencje w zakresie kondycji psychofizycznej osoby bezrobotnej. Dochodzi do obniżenia własnej samooceny, poczucia własnej wartości czy zaburzeń w relacji z otoczeniem.

Tabela 22. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika - liczba bezrobotnych poszukujących pracy 12 miesięcy i dłużej na 1000 mieszkańców

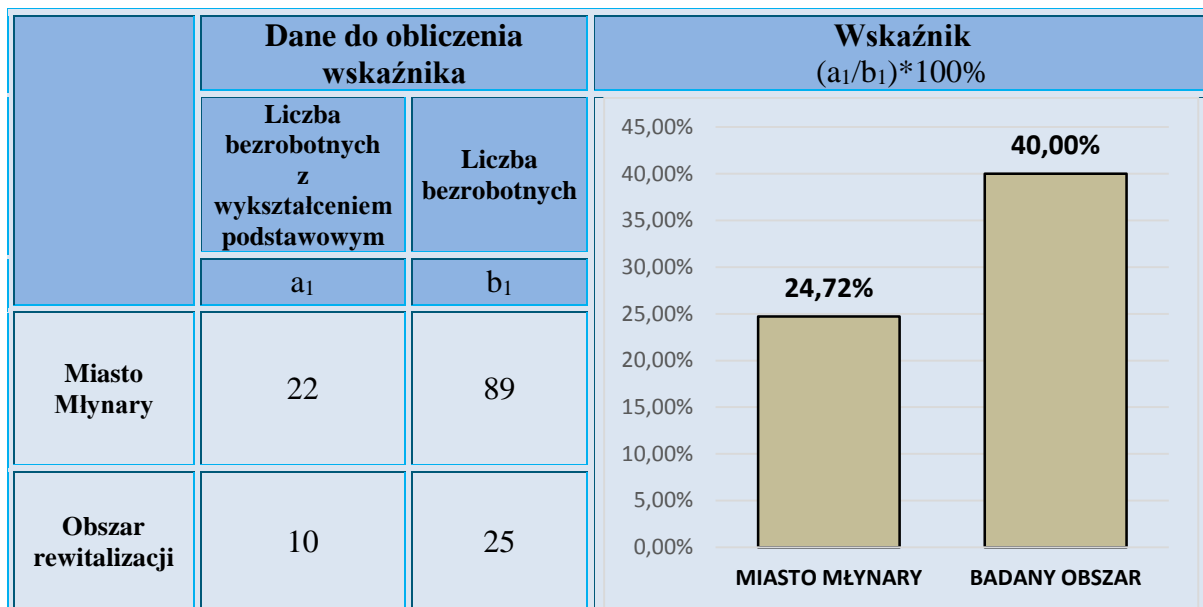
	Dane do obliczenia wskaźnika		Wskaźnik ($a_1 \cdot 1000$)/ b_1
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba mieszkańców	
	a_1	b_1	
Miasto Młynary	49	1 847	
Obszar rewitalizacji	17	528	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Elblągu – Filia w Pasłęku

40% osób bezrobotnych zamieszkujących badany obszar odznacza się wykształceniem podstawowym. Dla całego miasta udział ten jest na poziomie 24,7%. Wysoka wartość tego wskaźnika dla badanego obszaru pozwala na zakwalifikowanie go do rewitalizacji. Wskaźnik ten ponadto wskazuje, iż na wyznaczonym obszarze dużym problemem są niskie kwalifikacje osób pozostających bez pracy, co zdecydowanie może być jedną z głównych przyczyn długotrwałego pozostawania bez pracy. Wykształcenie uważane jest jako czynnik wpływający na obecny, jak również na przyszły dobrostan. Niski poziom edukacji oraz kwalifikacje niedostosowane do potrzeb rynku pracy są z kolei lub mogą być w przyszłości główną przyczyną powstawania obszarów ubóstwa i prowadzić do zjawiska wykluczenia społecznego. Poziom wykształcenia ludności uważany jest także jako jeden z kluczowych czynników wpływających na rozwój danego obszaru.

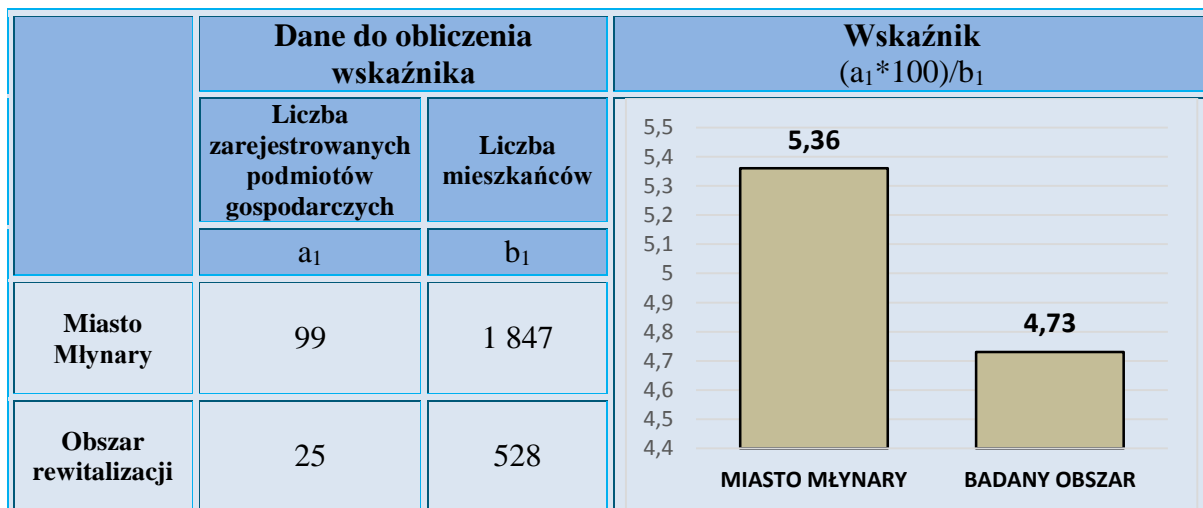
Tabela 23. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – procentowy udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Elblągu – Filia w Pasłęku

Na terenie miasta Młynary, według stanu na koniec 2014 roku zarejestrowanych było 99 podmiotów gospodarki narodowej. Występowanie blisko 25,3% tych podmiotów zlokalizowano na badanym obszarze. Wskaźnik: liczba zarejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców dla miasta jest na wyższym poziomie (5,36) niż na wyznaczonym obszarze (4,73), co kwalifikuje do uznania go za dysfunkcyjny.

Tabela 24. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach

Powyższy wskaźnik jest jedną z kluczowych miar, która określa aktywność gospodarczą ludności na danym terenie. Wynik analizy tego wskaźnika wskazuje, iż badany obszar jest miejscem stosunkowo niskiej aktywności gospodarczej, w odniesieniu do całego miasta.

Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie miasta Młynary cechuje się także niekorzystnymi trendami demograficznymi, w szczególności stosunkowo wysoką liczbą osób w wieku poprodukcyjnym oraz wysoką liczbą odpływów w wyniku wmeldowań i zgonów. 15,7% mieszkańców miasta Młynary (stan na koniec 2014 roku) stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Diagnoza gminy Młynary wskazuje, że od kilku lat systematycznie wzrasta liczba osób w tej grupie wiekowej, maleje z kolei w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym. Ma to związek ze zjawiskiem starzenia się polskiego społeczeństwa. Na wspomniane zjawisko składa się wiele różnych elementów, które mają ścisły związek z zmianami funkcjonowania współczesnego świata np. późniejsze zawieranie małżeństw, niska dzietność, wysoka aktywność zawodowa kobiet, wykształcenie czy poziom zamożność. Zmiana wielu zachowań demograficznym określona została mianem „drugiego przejścia demograficznego”. Wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców dla wskazanego obszaru jest na poziomie wyższym (179,92) niż wartość dla całego miasta (157,01). Wartość wskaźnika pozwala uznać obszar za dysfunkcyjny.

Tabela 25. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców

	Dane do obliczenia wskaźnika		Wskaźnik ($a_1 \cdot 1000$)/ b_1
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba mieszkańców	
	a_1	b_1	
Miasto Młynary	290	1 847	
Obszar rewitalizacji	95	528	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach

Obszar rewitalizacji zlokalizowany w Centrum Miasta Młynary można uznać za dysfunkcyjny także na podstawie analizy wskaźnika obrazującego spadek liczby ludności

w wyniku odpływów i zgonów w przeliczeniu na 1000 ludności. Wartość wskaźnika dla miasta jest na poziomie 10,83, natomiast dla badanego obszaru 18,94. Obszar rewitalizacji cechuje się znacznie większymi odpływami ludności, co jest niekorzystnym zjawiskiem demograficznym.

Tabela 26. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – spadek liczby ludności w wyniku odpływów i zgonów na 1000 ludności

	Dane do obliczenia wskaźnika		Wskaźnik ($a_1 * 1000$)/ b_1
	Liczba wymeldowań i zgonów ogółem	Liczba mieszkańców	
	a_1	b_1	
Miasto Młynary	20	1 847	
Obszar rewitalizacji	10	528	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach

Pomimo występowania negatywnego zjawiska wskutek dużej liczby odpływów i zgonów na badanym obszarze, saldo migracji w 2014 roku było na dodatnim poziomie. Wyniki analizy wskaźnika salda migracji na 1000 mieszkańców nie pozwala uznać obszaru za dysfunkcyjny, ponieważ jego wartość jest na wyższym poziomie niż wskaźnik dla miasta.

Tabela 27. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – saldo migracji na 1000 mieszkańców

	Dane do obliczenia wskaźnika		Wskaźnik ($a_1 * 1000$)/ b_1
	Saldo migracji	Liczba mieszkańców	
	a_1	b_1	
Miasto Młynary	4	1 847	
Obszar rewitalizacji	3	528	

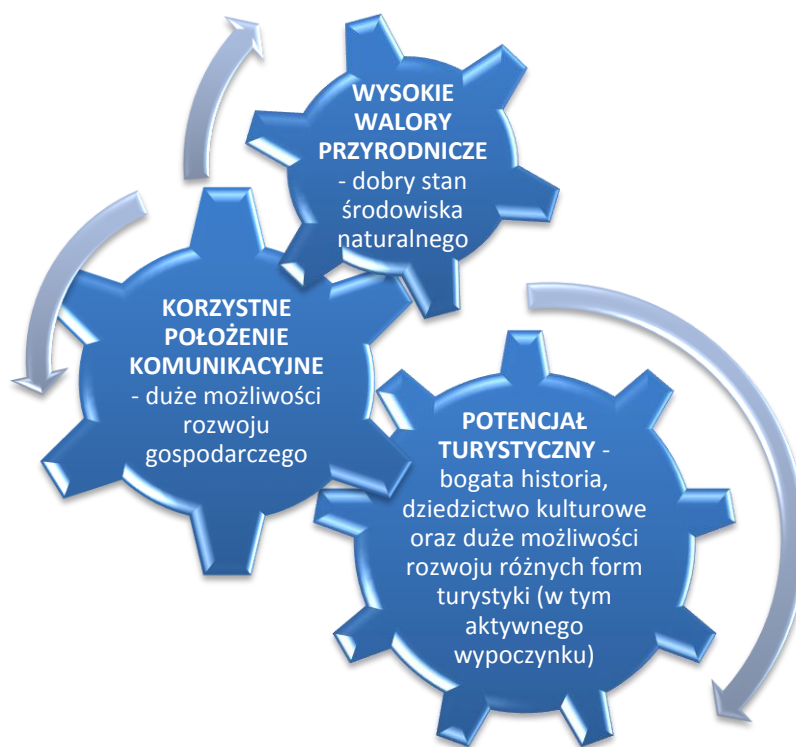
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach

3. Potencjał rozwojowy miasta i gminy

Wyniki powyższej analizy wskazują na liczne problemy społeczno-gospodarcze z jakimi zmagają się wyznaczony obszar, jak również całe miasto. Niemniej jednak Młynary posiadają wiele cech, które odpowiednio wykorzystane przyczynią się osiągnięciu zamierzonych celów prowadzących do zapewnienia trwałego rozwoju. Są to tzw. potencjały rozwojowe, które są określane zespołem różnych czynników znajdujących się we wzajemnej, pozytywnej zależności. Na potencjał ten składają się zasoby, jak również możliwości czy umiejętności ich odpowiedniego wykorzystania. Potencjały rozwojowe miasta i gminy Młynary wynikają z korzystnego położenia na ważnym szlaku komunikacyjnym, w regionie atrakcyjnym pod względem turystycznym oraz o wysokich walorach przyrodniczych.

Rysunek 3. Kluczowe elementy składające się na potencjał rozwojowy

Źródło: Opracowanie własne

Efektywne wykorzystanie kluczowych elementów warunkujących rozwój miasta i gminy Młynary oraz kompleksowo przeprowadzony proces rewitalizacji (szczególnie w kwestii rozwiązania problemów społecznych) zdecydowanie wpłynie na poprawę warunków życia lokalnej społeczności.

4. Cel rewitalizacji

Głównym celem procesu rewitalizacji dla miasta Młynary jest: wyprowadzenie obszaru Centrum Miasta oraz jego najbliższego otoczenia z sytuacji kryzysowej poprzez zahamowanie procesu degradacji oraz ożywienie społeczno-gospodarcze. Cel ten będzie realizowany poprzez szereg celów szczegółowych.

Rysunek 4. Cele rewitalizacji

WYPROWADZENIE OBSZARU CENTRUM MIASTA ORAZ JEGO NAJBLIŻSZEGO OTOCZENIA Z SYTUACJI KRYZYSOWEJ POPRZECZ ZAHAMOWANIE PROCESU DEGRADACJI ORAZ OŻYWIENIE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE	PRZECIWDZIAŁENIE MARGINALIZACJI
	ROZWIĄZANIE KLUCZOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
	POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA
	POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI CENTRUM MIASTA - PODNIESIENIE JEGO ATRAKCYJNOŚCI
	WYKREOWANIE ATRAKCYJNEGO MIEJSCA DO ZAMIESZKANIA ORAZ PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
	PRZYWRÓCENIE NIERUCHOMOŚCIOM ICH POTENCJAŁU I UTRACONYCH WARTOŚCI
	PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO
	WZMOCNIENIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ ORAZ POBUDZENIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ
	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Źródło: Opracowanie własne

Cele rewitalizacji zostaną osiągnięte poprzez realizację szeregu zaplanowanych działań.

Tabela 28. Wykaz planowanych inwestycji, których realizacja nastąpi do 2020 roku

L.p.	Nazywa inwestycji	Lokalizacja
1.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę skateparku w Młynarach	dz. nr 94 obręb 4 Młynary
2.	Budowa targowiska miejskiego przy ul. Polnej	dz. nr 100/1, 93, 153 obręb 4 Młynary
3.	Rewitalizacja amfiteatru w Młynarach	dz. nr 88/3, 89/1 obręb 1 Młynary
4.	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej poprzez zagospodarowanie terenu przy kościele w Młynarach.	dz. nr 60, 61, 55 obręb 1 Młynary
5.	Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej przy starym Młynie	dz. nr 91, 89/1 obręb 1 Młynary

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Młynarach

Szczegółowy wykaz planowanych działań znajduje się w dalszej części dokumentu. Przyczynią się do osiągnięcia stanu określonego za pomocą wizji, czyli planowanego efektu przeprowadzonego procesu rewitalizacji.

5. Wizja stan obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Proces rewitalizacji w Młynarach zapoczątkował wiele korzystnych zmian wpływających nie tylko na poprawę estetyki przestrzeni publicznej, ale przede wszystkim na jakość i warunki życia lokalnej społeczności. Poprawa nastąpiła nie tylko dla mieszkańców wyznaczonego obszaru dysfunkcyjnego, ale również za sprawą efektu synergii, dla całej społeczności miasta i gminy. Realizacja zaplanowanych inwestycji wpłynęła m.in. na:

- podniesienie jakości przestrzeni publicznej;
- przeciwdziałanie marginalizacji, szczególnie z powodu bezrobocia czy ubóstwa znacznej części mieszkańców miasta;
- nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym;
- integracje mieszkańców.

Koncentracja działań w Centrum miasta oraz jego najbliższym otoczeniu stało się impulsem do wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej, ożywienia, a w konsekwencji do zapewniania trwałego rozwoju.

Przeciwdziałanie powstającym problemom, szczególnie dotyczącym sfery społecznej, wpłynęło na znaczną poprawę jakości życia, co w dalszej kolejności przyczyniło się do pozytywnych zmian w innych obszarach funkcjonowania miasta.

VI. PROJEKTY ZAPLANOWANE W RAMACH PROCESU REWITALIZACJI

W ramach programowania rewitalizacji wypracowano założenia dla działań mających na celu wyprowadzenie wyznaczonego obszaru z sytuacji kryzysowej. Każde z zaproponowanych działań zostało scharakteryzowane w karcie projektu. Znalazły się w niej takie informacje jak: tytuł projektu, wykaz podmiotów zaangażowanych w realizację projektu, lokalizacja, cel, charakterystyka (opis) projektu, planowany okres realizacji oraz szacunkowa wartość projektu.

Projekt nr 1

Tytuł projektu
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę skateparku w Młynarach
Wnioskodawca/Beneficjent
Gmina Młynary
Adres/Lokalizacja Projektu
dz. nr 94 obręb 4 Młynary
Cel Projektu
Celem projektu jest podniesienie jakości przestrzeni publicznej i nadanie jej nowych walorów funkcjonalnych oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu młodzieży.
Opis Projektu
<p>Teren publiczny przeznaczony do projektu znajdujący się w pobliżu Zespołu Szkół w Młynarach jest niezagospodarowany. Znajdują się na nim nieliczne, nieregularne zadrzewienia i zakrzaczenia. Miejsce to jest obecnie nieużytkowane i pozbawione jakiegokolwiek funkcji społecznej i przestrzennej. W mieście występuje małe zróżnicowanie w zakresie oferty sportowej. Każda forma spędzania wolnego czasu wpływa pozytywnie na integrację mieszkańców. Projekt zakłada stworzenie miejsca rekreacji i integracji społecznej młodzieży, dla której brakuje oferty spędzania wolnego czasu w Młynarach. W ramach projektu zagospodarowana zostanie działka nr 94 obręb 4 Młynary znajdująca się w pobliżu Zespołu Szkół w Młynarach. Nawierzchnia terenu zostanie utwardzona. Usadowione zostanie wyposażenie skateparku w postaci różnego rodzaju ramp, mini ramp, podjazdów, poręczy i platform. Rozmieszczone zostanie także wyposażenie parkowe w postaci ławek i koszy na śmieci. Skatepark umożliwi jazdę między innymi na rolkach, łyżworolkach, deskorolce, hulajnodze i rowerach bmx. Realizacja projektu zapewni stworzenie oferty spędzania wolnego czasu młodzieży, a także przyczyni się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym wśród młodzieży.</p>
Lata realizacji projektu
b.d.
Wartość ogólna projektu (w zł)
b.d.

Projekt nr 2

Tytuł projektu
Budowa targowiska miejskiego przy ul. Polnej
Wnioskodawca/Beneficjent
Gmina Młynary
Adres/Lokalizacja Projektu
dz. nr 100/1, 93, 153 obręb 4 Młynary
Cel Projektu
Celem projektu jest zagospodarowanie przestrzeni miejskiej oraz nadanie jej funkcji gospodarczych i społecznych, a także przeciwdziałanie bezrobociu i ubóstwu.
Opis Projektu
Projekt polegał będzie na budowie targowiska miejskiego na terenie niezagospodarowanej działki, stanowiącej teren publiczny. Na terenie Miasta i Gminy Młynary znajdują się osoby samodzielnie wytwarzające lokalne produkty, między innymi są to też osoby bezrobotne. Brak jest jednak miejsca zrzeszającego lokalnych wytwórców, w którym mogliby sprzedawać swoje produkty. Targowisko mogłoby być nie tylko miejscem sprzedaży lokalnych produktów, ale również formą promocji tego typu działalności, a także promocją całego miasta i regionalnej tożsamości. Inwestycja polegała będzie na utwardzeniu nawierzchni działki nr 100/1 i utworzeniu na niej stoisk targowych, a także parkingu. Rozmieszczone zostanie niezbędne wyposażenie, a także oświetlenie i ogrodzenie terenu. Budowa targowiska wymagała będzie także utworzenia dojazdu. Konieczna będzie modernizacja dróg znajdujących się na dz. nr 93 i 153. Budowa targowiska umożliwi lokalnym wytwórcom promocje i sprzedaż własnych produktów, a tym samym stworzy potencjalne źródła dochodu. Targowisko nie jest wyłącznie miejscem handlu, jest to również miejscem spotkań lokalnej społeczności, przez co miejsce to sprzyjać będzie rozwojowi integracji społecznej i lokalnej tożsamości miasta.
Lata realizacji projektu
b.d.
Wartość ogólna projektu (w zł)
b.d.

Projekt nr 3

Tytuł projektu
Rewitalizacja amfiteatru w Młynarach
Wnioskodawca/Beneficjent
Gmina Młynary
Adres/Lokalizacja Projektu
dz. nr 88/3, 89/1 obręb 1 Młynary
Cel Projektu
Celem projektu jest podniesienie jakości przestrzeni publicznej oraz przywrócenie wartości funkcjonalnej, a także wspieranie integracji społecznej poprzez rewitalizację amfiteatru i właściwe zagospodarowanie terenu przestrzeni miejskiej.
Opis Projektu
<p>W mieście Młynary znajduje się teren publiczny nazywany amfiteatrem, który przez lata stanowił miejsce spotkań mieszkańców i organizacji wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych. Na terenie planowanej inwestycji znajduje się betonowa podstawa sceny, nie posiadająca jakiegokolwiek zadaszania co znacznie ogranicza możliwości organizowania różnego rodzaju wydarzeń. Nawierzchnia terenu amfiteatru jest nieutwardzona, co znacznie utrudnia ruch po terenie amfiteatru, zwłaszcza w niekorzystnych warunkach pogodowych. Teren wobec braku remontu przez długi okres, ulegał stopniowemu niszczeniu i degradacji. Obecnie jest to miejsce, niechętnie odwiedzane przez mieszkańców pomimo tego, że jest silnie związany z lokalną historią i kulturą. W celu przywrócenia wartości funkcjonalnej tego terenu niezbędna jest jego rewitalizacja i odpowiednie zagospodarowanie, które sprzyjać będzie organizacji różnego rodzaju inicjatyw wspierających integrację społeczną. W ramach projektu planuje się wykonanie utwardzenia nawierzchni kostką polbrukową lub granitową. Zmodernizowana zostanie także scena poprzez dobudowanie zadaszania. Dookoła sceny umieszczone zostaną wiaty drewniane na podporach. Modernizacji poddane zostaną również oświetlenie amfiteatru. Zaplanowano rozmieszczenie wyposażenia parkowego, w tym koszy na śmieci. Planuje się również zaprojektowanie powierzchni zielonych, w tym rozmieszczenie donic z nasadzeniami. W celu zapewnienia bezpieczeństwa umieszczone zostaną kamery przemysłowe monitorujące teren amfiteatru. Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu integracji społecznej i zaspokojenia potrzeb kulturalno-rekreacyjnych mieszkańców, a także znacznie poprawi jakość i estetykę przestrzeni publicznej.</p>
Lata realizacji projektu
b.d.
Wartość ogólna projektu (w zł)
b.d.

Projekt nr 4

Tytuł projektu
Rewitalizacja przestrzeni miejskiej poprzez zagospodarowanie terenu przy kościele w Młynarach.
Wnioskodawca/Beneficjent
Gmina Młynary
Adres/Lokalizacja Projektu
dz. nr 60, 61, 55 obręb 1 Młynary
Cel Projektu
Celem projektu jest zrewitalizowanie zdegradowanego obszaru miejskiego oraz przywrócenie walorów funkcjonalnych i estetycznych poprzez nadanie mu funkcji społecznych i gospodarczych.
Opis Projektu
<p>Przedmiotem projektu jest zagospodarowanie zdegradowanego terenu znajdującego się na dz. nr 60 obręb 1 Młynary, gm. Młynary. Jest to teren publiczny, który przez lata pozostawał bez określenia funkcji użytkowej. Spowodowało to, że był on miejscem podrzucania śmieci. Stanowił też teren przejazdu i postoju pojazdów mechanicznych, przez co nieutwardzona powierzchnia uległa znacznej degradacji. Obecnie teren stanowi nieestetyczny i niefunkcjonalny nieużytek. Aktualnie teren inwestycji jest częścią zdegradowanego obszaru zwartej, starej zabudowy miasta Młynary. Pomimo położenia w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła i rynku stanowiącego centrum miasta czyli miejsc stanowiących dziedzictwo kulturowe i historyczne, obszar ten jest omijany przez przyjezdnych i mieszkańców pozostałych części miasta. Problemem zdefiniowanego obszaru jest także złe skomunikowanie z głównymi ulicami miasta. Powoduje to zagrożenie wyłączenia społecznego mieszkańców zamieszkujących obszar zdegradowany, którego częścią jest teren inwestycji. Niegdyś obszar ten tworzył centralną część miasta, charakteryzującą się tętniącym życiem społecznym i rozkwitem gospodarczym. W celu przywrócenia walorów funkcjonalnych i estetycznych wykonane zostanie utwardzenie nawierzchni dz. nr 60, poprzez ułożenie kostki granitowej wraz z obrzeżami i krawężnikami kamiennymi. Istnieje także konieczność skomunikowania ulic Kościelnej i Langiewicza poprzez wykonanie nowej nawierzchni chodnika z płyty chodnikowej płukanej i krawężników kamiennych na dz. nr 55 obręb 1, wzdłuż działki nr 60. W celu przywrócenia funkcji komunikacyjnych obszarowi konieczne jest przełożenie z uzupełnieniem ubytków nawierzchni brukowej drogi wewnętrznej oznaczonej nr dz. 61, obręb 1 Młynary. W obrębie inwestycji umieszczone zostanie wyposażenie parkowe w postaci ławek, koszy na śmieci i stojaków rowerowych. Zrewitalizowanemu terenowi zostanie nadana także funkcja parkingu samochodowego. Wykonanie inwestycji przyczyni się do znacznej poprawy skomunikowania obszaru zdegradowanego, przez co przywrócone zostaną funkcje społeczne i gospodarcze obszaru. Jednocześnie inwestycja nada obszarowi rewitalizowanemu walory estetyczne.</p>
Lata realizacji projektu
2015-2016
Wartość ogólna projektu (w zł)
300 000,00 zł

Projekt nr 5

Tytuł projektu
Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej przy starym Młynie
Wnioskodawca/Beneficjent
Gmina Młynary
Adres/Lokalizacja Projektu
dz. nr 91, 89/1 obręb 1 Młynary
Cel Projektu
Celem projektu jest rewitalizacja przestrzeni miejskiej o wysokiej wartości historycznej i kulturowej poprzez stworzenie sieci parkowo-rekreacyjnych i nadanie im nowych funkcji społecznych.
Opis Projektu
Na obszarze realizacji inwestycji istniał niegdyś młyn wodny. Przypuszcza się, że młyn zakonny powstał wcześniej niż samo miasto. Działalność młyna potwierdzona jest tuż po założeniu miasta już w 1327 roku. Od tego momentu miasto i jego historia nieustannie kojarzona jest z jego działalnością. Młyńskie koło jest także częścią herbu miasta od początku jego istnienia. Młyn funkcjonował do 1966 roku. W 1978 roku wpisano go do rejestru zabytków. Z biegiem czasu zaniedbany obiekt młyna ulegał zniszczeniu. Obecnie pozostałości młyna tworzą tylko jego ruiny, które stanowią namacalne dziedzictwo historyczne i kulturowe miasta. W pobliżu ruin istnieją także mury tworzące dawną śluzę. Mimo atrakcyjnej historii teren wokół dawnego młyna z uwagi na obecny sposób zagospodarowania jest mało atrakcyjny rekreacyjnie. Brak jest ciągów komunikacyjnych umożliwiających bezproblemowe dojście lub dojazd do obiektu, nie istnieje również oświetlenie terenu, a także nie ma wyposażenia parkowego. Na obszarze inwestycji istnieje wiele zadrzewień i zakrzewień, które wymagają pielęgnacji. W celu zrewitalizowania zdegradowanego obszaru wokół starego młyna planuje się wykonanie odpowiedniego zagospodarowania terenu. Utworzone zostaną ciągi komunikacyjne piesze, a także ścieżka rowerowo-rolkarska umożliwiająca dojście do pozostałości młyna i śluzy. Wzdłuż ciągów wykonane zostanie oświetlenie terenu w postaci lamp parkowych. Na ścieżce umiejscowione zostanie wyposażenie parkowe takie jak: ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, tablice pamiątkowe. W pobliżu ruin młyna zaplanowano także budowę ścianki wspinaczkowej z samoasekuracją. W wyniku realizacji inwestycji powstanie nowa przestrzeń rekreacyjno-parkowa, która uwydatni dziedzictwo historyczno-kulturowe miasta, a także przyczyni się do integracji społecznej i rozwoju turystyki.
Lata realizacji projektu
b.d.
Wartość ogólna projektu (w zł)
b.d.

VII. PLAN FINANSOWY PROCESU REWITALIZACJI

Proces rewitalizacji jest procesem długotrwałym, a działania podjęte w celu wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej wymagają znacznych nakładów finansowych. Ponadto zgodnie z postanowieniami Umowy Partnerstwa (określająca kierunki interwencji w latach 2014-2020) rewitalizacja ma za zadanie przeciwdziałać procesom degradacji w sposób zintegrowany, kompleksowy oraz przy uwzględnieniu partycypacji społecznej. W związku z tym powinna być prowadzona w oparciu o mechanizmy przyczyniające się do zapewnienia jak największej jej efektywności. Umowa określa cele tematyczne oraz priorytety inwestycyjne, które są bezpośrednio związane z rewitalizacją i tym samym powinny być włączone do działań na jej rzecz. Wspomniane cele i priorytety zostały wykazane w poniższej tabeli. Głównym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Komplementarnym źródłem będą środki Krajowych Programów Operacyjnych. Ponadto projekty te będą realizowane przy udziale środków jednostek samorządu terytorialnego, budżet państwa oraz innych podmiotów, np. prywatnych.

Tabela 29. Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach regionalnych programów operacyjnych

CELE TEMATYCZNE I PRIORYTETY INWESTYCYJNE
Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP
3a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości
Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach
4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i w sektorze mieszkaniowym
4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
6c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
6e. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

7d. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników
8iii. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
9i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
9iv. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
9v. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

(Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 3.07.2015 r.)

Pozostałe priorytety uważa się jako pośrednio związane z rewitalizacją.

Kluczowym priorytetem inwestycyjnym, z którego będzie można finansować działania rewitalizacyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 jest **9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach wiejskich i miejskich**. Celem szczegółowym wskazanego priorytetu jest „lepsza jakość życia społeczności zamieszkujących obszary problemowe”. W jego ramach wspierane będą m.in. takie przedsięwzięcia jak:

- wspieranie nadawania i przywracania funkcji społecznych (w tym kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych), gospodarczych zdegradowanym obszarom miejskim;
- rewaloryzację/modernizację/adaptację istniejącej zabudowy, wyjątkowo w uzasadnionych wypadkach odtwarzanie historycznej zabudowy;
- zagospodarowanie/rozwój przestrzeni publicznych – przedsięwzięcia ukierunkowane na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz nadawanie walorów funkcjonalnych i estetycznych tym przestrzeniom z uwzględnieniem ich regionalnej tożsamości;
- budowa, przebudowa dróg przyczyniających się do gospodarczej i fizycznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych (jako element lokalnego/ponadlokalnego planu rewitalizacji).

Grupą docelową będą mieszkańcy zdegradowanych obszarów miejskich, natomiast wśród typów beneficjentów wymienia się: jednostki samorządu terytorialnego, ich związku lub stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, a także wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe.

Zgodnie z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego: „interwencja w ramach niniejszego priorytetu ukierunkowana będzie na rozwiązywanie problemów społecznych poprzez projekty infrastrukturalne o mniejszej skali, uzupełniające inwestycje w ramach innych priorytetów inwestycyjnych (PI 3a, PI 4c, PI 4e, PI 6c, PI 7b), niezbędne dla rewitalizacji danego obszaru. Działania rewitalizacyjne dotyczyć będą m.in. usuwania deficytów funkcji przestrzeni i substancji budowlanej. Wszystkie przedsięwzięcia powinny być ukierunkowane na niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi na danym obszarze, aktywizację społeczno-gospodarczą oraz podniesienie jakości życia lokalnych społeczności”.

W celu kompleksowej i skoordynowanej rewitalizacji obszarów dysfunkcyjnych stworzone zostaną warunki preferencyjne uzyskania wsparcia dla projektowanych zadań. W poniższej tabeli zestawiono priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach Krajowych Programów Operacyjnych.

Tabela 30. Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach Krajowych Programów Operacyjnych

PROGRAM OPERACYJNY	PRIORYTET INWESTYCYJNY O KLUCZOWYM ZNACZENIU DLA REWITALIZACJI
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	<p>4iii. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i w sektorze mieszkaniowym</p> <p>4v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p> <p>6c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p> <p>6iv. (6e.) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojenskich), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu</p> <p>9a. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych</p>

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii. Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych, zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Wschodnia	4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łączące na zmiany klimatu
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a. Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c. Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

(Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 3.07.2015 r.)

Analiza możliwości budżetowych gminy Młynary

Analiza możliwości budżetowych gminy Młynary została wykonana na podstawie analizy stanu budżetu w latach 2009-2014 oraz analizy Wieloletniej Prognozy Finansowej. Budżet gminy jest corocznie sporządzanym planem, który określa wielkość dochodów i wydatków oraz rozchodów i przychodów.

Tabela 31. Sytuacja finansowa gminy Młynary – stan budżetu

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody ogółem	14764106,89	15552560,91	15513182,71	15842437,06	17025899,96	18856529,99
Dochody na 1 mieszkańca	3 249,14	3 349,68	3 361,40	3 450,76	3 728,84	b.d.
Wydatki ogółem	14449049,62	17808470,34	17767607,09	17329403,34	16896568,66	18418792,84
Wydatki na 1 mieszkańca	3 179,81	3 835,55	3 857,81	3 774,65	3 700,52	b.d.
Deficyt/ Nadwyżka	31057,27	-2255909,43	-2254424,38	-1486966,28	129331,30	437737,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz

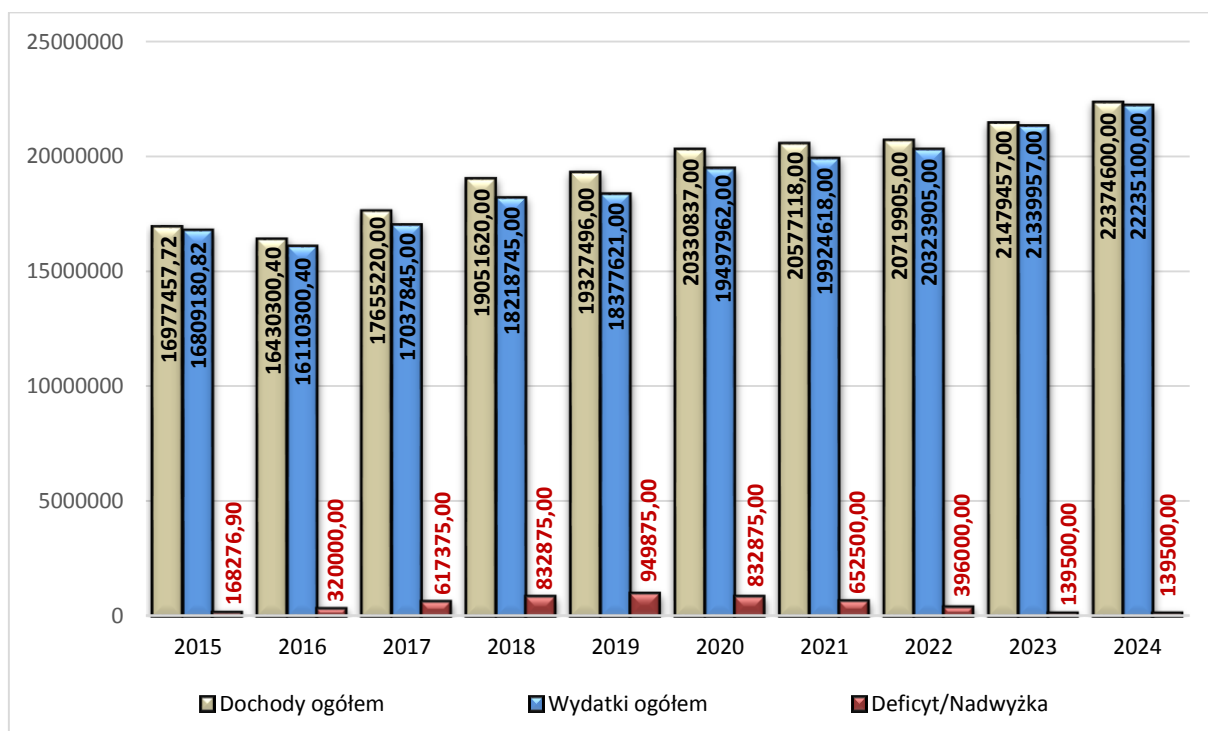
Analizy wykonania budżetu miasta i gminy Młynary w latach 2010-2014

W latach 2009-2014, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków odnotowano systematyczny wzrost o ponad 27% (za wyjątkiem niewielkiego spadku w roku 2011). Dużą zmiennością dla poszczególnych lata charakteryzował się natomiast wynik finansowy. W roku

2009 budżet charakteryzował się nadwyżką (31 057,27 zł), a z kolei w latach 2010-2012 deficyty budżetowym. Deficyt ten wiązał się z emisją obligacji komunalnych (2010 r.), a w kolejnych latach z zasięgnięciem kredytów czy pożyczek, także na wyprzedzające finansowanie zadań dofinansowanych ze środków UE. W 2013 roku, pomimo zaciągniętego kredytu oraz pożyczki na wyprzedzające sfinansowanie zadania dofinansowanego ze środków UE budżet gminy na koniec roku charakteryzował się nadwyżką w wysokości 129 331,30 zł. W 2014 roku nie zaciągnięto żadnego zobowiązania, a budżet odznaczał się nadwyżką o ponad trzy razy wyższą niż w roku wcześniejszych (437 737,15 zł). Łączna kwota zadłużenia gminy na koniec 2014 roku wnosila 5 339 842,00 zł i wynikała z zaciągniętych kredytów i wyemitowanych obligacji komunalnych.

Wykres 18. Planowany stan budżetu w latach 2015-2024

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta i Gminy Młynary na lata 2015-2024 (uchwała Nr VIII/50/2015 Rady Miejskiej w Młynarach z dnia 3 lipca 2015 roku)

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Miasta i Gminy Młynary w latach 2015-2024 zakłada się, iż budżet odznaczać się będzie nadwyżką, która jednak, począwszy od 2019 roku będzie wykazywać systematyczny spadek wartości. Zakłada się także, systematyczny wzrost po stronie dochodów, jak i wydatków budżetowych. Projekt WPF na lata 2015-2024 został pozytywnie zaopiniowany przez Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej

w Olsztynie (uchwała Nr RIO.IV-0120-385/2014 z dnia 2 grudnia 2014 roku). WPF został oceniony pod względem zgodności z prawem, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.) dotyczących uchwalania i wykonywania budżetów w latach następnych, na które zaciągnięto i planuje się zaciągnąć zobowiązania. Pozytywnie został także zaopiniowany projekt uchwały budżetowej na 2015 rok (uchwała Nr RIO.IV-0120-386/2014) oraz prawidłowość planowanej kwoty długu Miasta i Gminy Młynary (uchwała Nr RIO.IV-0120-67/15). Biorąc pod uwagę wielkość dochodów i wydatków gminy zaplanowanych na 2015 rok (w tym dochodów i wydatków bieżących) stwierdzono zachowanie zasady wynikającej z art. 242 ust. 1 ww. ustawy. Planowana łączna kwota długu, wynikająca z planowanych i zaciągniętych zobowiązań na koniec 2015 roku wyniesie 4 880 500,00 zł.

Sytuacja finansowa Miasta i Gminy Młynary oceniana jest jako dobra. Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową zakłada się systematyczną spłatę długu publicznego. W każdym roku na przestrzeni lat 2015-2024 ogólna kwota dochodów przewyższy łączną wartość wydatków. Gmina posiada sprzyjające warunki do realizacji inwestycji, w tym także z zakresu rewitalizacji.

VIII. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem, który określa przede wszystkim założenia zmierzające do wyprowadzenia obszaru dysfunkcyjnego z sytuacji kryzysowej. Zadania w nim określone są podstawą do poprawy sytuacji w sferze społeczno-gospodarczo-przestrzennej na jego terenie. Aby zapewnić osiągnięcie zaplanowanych efektów konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, skuteczny monitoring i ocena z realizacji przedsięwzięć. W celu skutecznego wdrażania powołany zostanie Zespół ds. wdrażania LPR. Głównym zadaniem powołanego Zespołu będzie nadzór nad efektywnością realizacji założeń niniejszego dokumentu, w tym przede wszystkim skuteczną realizacją zaplanowanych projektów, co ma na celu wyprowadzenie obszaru Centrum Miasta oraz jego najbliższego otoczenia z sytuacji kryzysowej poprzez zahamowanie procesu jego degradacji oraz ożywienie społeczno-gospodarcze. Zespół będzie dokonywał oceny realizacji poszczególnych projektów poprzez weryfikację ich zgodności z założeniami LPR. Proces wdrażania jest procesem złożonym, wymagającym kompleksowego przygotowania i stałej komunikacji z otoczeniem.

System monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Młynary zostanie uruchomiony w momencie przystąpienia do jego realizacji. W celu skutecznego monitorowania efektów działań podejmowanych w procesie rewitalizacji niezbędnym było określenie katalogu wskaźników. Wskaźniki te zostały podzielone na:

- wskaźniki produktu – informują o materialnych efektach z realizacji określonego projektu. Odnosi się do wszystkich produktów, jakie powstały w trakcie realizacji określonego projektu. Wskaźniki te są mierzalne;
- wskaźniki rezultatu – odnoszą się do bezpośrednich i natychmiastowych efektów działań, które powstały po zakończeniu realizacji projektu oraz wpływają na otoczenie społeczno-gospodarcze. Informuje o zmianach jakie nastąpiły w wyniku realizacji określonego projektu. Wskaźniki te muszą być powiązane ze wskaźnikami produktu.

Odzwierciedlają one cele, jakie zostaną osiągnięte w wyniku realizacji zaplanowanych projektów. Warto jednak zaznaczyć, iż wyszczególnione w poniższej tabeli wskaźniki nie stanowią katalogu zamkniętego. Katalog może być dowolnie modyfikowany, zgodnie z zakresem określonego zadania.

Tabela 32. Wskaźniki realizacji celów procesu rewitalizacji

L.p.	Wskaźniki	Jednostka miary
Wskaźniki produktu		
1.	Liczba projektów zrealizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji	szt.
2.	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	szt.
3.	Liczba obiektów poddanych pracom rewitalizacyjnym	szt.
4.	Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	m ²
Wskaźniki rezultatu		
1.	Spadek bezrobocia	%
2.	Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej	%
3.	Spadek liczby przestępstw	%
4.	Liczba nowych podmiotów gospodarczych	szt.
5.	Powierzchnia terenów poddanych rewitalizacji	m ²
6.	Liczba osób korzystających z nowo wybudowanych obiektów/miejsc spędzania wolnego czasu	os.
7.	Liczba ofert spędzania wolnego czasu dla młodzieży	szt.
8.	Długość sieci oświetlenia ulicznego	m/km
9.	Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych	m/km
10.	Liczba obiektów małej architektury/wyposażenia parkowego	szt.

Źródło: Opracowanie własne

System monitorowania będzie także podstawą do aktualizacji LPR bądź podjęcia działań naprawczych w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów.

Aby najpełniej odzwierciedlić poprawę sytuacji na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji należy porównać wskaźniki otrzymane na początku tego procesu ze wskaźnikami uzyskanymi na kolejnych etapach oraz po jego zakończeniu. Dane zebrane na etapie monitorowania procesu rewitalizacji przyczynią się do efektywnej ewaluacji, która jest oceną stopnia osiągnięcia założonych celów. Systematyczna ocena umożliwi dostosowywanie założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji do bieżących uwarunkowań zewnętrznych wpływających na efektywność realizacji zaplanowanych działań mających na celu poprawę zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej.

Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest komunikacja społeczna. W związku z tym wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie procesem jawnym, a więc

publicznym i uspołecznionym. Celem komunikacji społecznej będzie nie tylko podnoszenie świadomości społecznej na temat korzyści płynących z procesu rewitalizacji ale również pobudzanie do wnoszenia własnych propozycji przez partnerów zaangażowanych we wspomniany proces. Kampania informacyjna o prowadzonych pracach nad założeniami dokumentu, a następnie ich realizacji jest czynnikiem stymulującym do pozyskiwania partnerów procesów rewitalizacji, co zwiększa efektywność prowadzonych prac. Informacje o przebieg poszczególnych prac w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Młynary 2020+ będą systematycznie upubliczniane na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Młynary (www.mlynary.pl).

Spis tabel

Tabela 1. Zasoby mieszkaniowe gminy Młynary.....	18
Tabela 2. Wykaz zabytków na terenie gminy Młynary.....	19
Tabela 3. Użytkowanie gruntów rolnych w gminie Młynary w 2010 roku (zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego).....	20
Tabela 4. Wykaz pomników przyrody	23
Tabela 5. Liczba podmiotów gospodarczych według sekcji	29
Tabela 7. Liczba ludności gminy Młynary.....	36
Tabela 8. Ruchy naturalne mieszkańców gminy Młynary wg płci	38
Tabela 9. Migracje mieszkańców gminy Młynary	40
Tabela 10. Liczb osób w rodzinach, które korzystają z pomocy społecznej z następujących powodów	41
Tabela 11. Zarejestrowane organizacje pozarządowe na terenie gminy Młynary.....	43
Tabela 12. Wykaz organizacji pozarządowych gminy Młynary	43
Tabela 13. Wysokość środków dotacji celowych na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe w latach	44
Tabela 14. Wykaz placówek oświatowych na terenie gminy Młynary.....	47
Tabela 15. Liczba uczniów i absolwentów w placówkach oświatowych na terenie gminy Młynary ...	48
Tabela 16. Główne dane statystyczne	51
Tabela 17. Analiza SWOT	53
Tabela 18. Dane wyjściowe do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji w Młynarach.....	66
Tabela 19. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji w Młynarach.....	67
Tabela 20. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika - liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.....	69
Tabela 21. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika - udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (%).....	70
Tabela 22. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika - liczba bezrobotnych poszukujących pracy 12 miesięcy i dłużej na 1000 mieszkańców	71
Tabela 23. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – procentowy udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych (%).....	72
Tabela 24. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców.....	72
Tabela 25. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców	73

Tabela 26. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – spadek liczby ludności w wyniku odpływów i zgonów na 1000 ludności.....	74
Tabela 27. Metodologia obliczenia wartości wskaźnika – saldo migracji na 1000 mieszkańców.....	74
Tabela 29. Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach regionalnych programów operacyjnych.....	83
Tabela 30. Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach Krajowych Programów Operacyjnych.....	85
Tabela 31. Sytuacja finansowa gminy Młynary – stan budżetu.....	86
Tabela 32. Wskaźniki realizacji celów procesu rewitalizacji.....	90

Spis wykresów

Wykres 1. Sieć wodociągowa w gminie Młynary.....	12
Wykres 2. Zużycie prądu przez odbiorców indywidualnych w latach 2008 - 2011.....	14
Wykres 3. Zużycie prądu przez odbiorców przemysłowych w latach 2008 - 2011.....	14
Wykres 4. Ilość wyprodukowanych odpadów w latach 2009 - 2013 w gminie Młynary.....	16
Wykres 5. Dostęp do instalacji techniczno - sanitarnych w mieszkaniach 2009 - 2013.....	18
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych według sektorów własnościowych.....	28
Tabela 6. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Młynary w 2013 roku.....	30
Wykres 7. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy Młynary.....	31
Wykres 8. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%) ...	32
Wykres 9. Pracujący wg płci.....	33
Wykres 10. Liczba pracujących na 1000 ludności.....	34
Wykres 11. Struktura ekonomicznych grup ludności.....	37
Wykres 12. Wskaźnik obciążenia demograficznego.....	38
Wykres 13. Ruchy naturalne mieszkańców gminy Młynary.....	39
Wykres 14. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej.....	40
Wykres 15. Wydatki na pomoc społeczną z budżetu gminy.....	42
Wykres 16. Współczynnik skolaryzacji brutto w roku 2013.....	49
Wykres 17. Wykształcenie ludności gminy Młynary w 2002 roku (według danych Narodowego Spisu Powszechnego).....	49
Wykres 18. Planowany stan budżetu w latach 2015-2024.....	87

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Młynary w powiecie elbląskim.....	6
Rysunek 2. Obszar rewitalizacji w Młynarach.....	66
Rysunek 3. Kluczowe elementy składające się na potencjał rozwojowy.....	75
Rysunek 4. Cele rewitalizacji.....	76